

Australian Government

Department of Families, Community Services
and Indigenous Affairs

Planning for the Future Planiranje budućnosti

People with disability
Osobe koje su invalidi

Poboljšavanje života ausrealskih stanovnika

Australian Government

**Department of Families, Community Services
and Indigenous Affairs**

Planiranje budućnosti Osobe koje su invalidi

Poboljšavanje života ausrealskih stanovnika

© Commonwealth of Australia 2007

ISBN: 978 1 921130 88 5

Ovaj rad je zaštićen autorskim pravom. Može se reproducirati u cijelosti ili djelomično, pod uvjetom da se oda priznanje izvoru informacija, ne koristi u komercijalne svrhe ili za prodaju. Reproduciranje u druge svrhe, osim gore navedenih, zahtijeva prethodno pismeno odobrenje od Commonwealtha, koje se može dobiti od Commonwealth Copyright Administration, Attorney-General's Department.

Zahtjeve i upite vezane za reproduciranje i prava treba uputiti na Commonwealth Copyright Administration, Attorney-General's Department, Robert Garran Offices, National Circuit, Canberra ACT 2600 ili putem interneta na <http://www.ag.gov.au/cca>

Ovaj materijal je napisao Lel D'aegher za Disability Studies and Research Institute, uz doprinos i savjete koje je pružio Stephen Booth.

Zahvaljujemo se pripadnicima referentne grupe i članovima obitelji kao i uslugodavcima koji su nam velikodušno dali uvid i mišljenje tijekom izrade ove knjižice.

Sadržaj

Uvod	1
O čemu je riječ u ovoj knjižici?	1
Koncept ove knjižice	1
Neke poante o tome kako je napisana ova knjižica	2
1. dio: Planiranje budućnosti: stvari koje treba uzeti u obzir	3
Proces planiranja	6
2. dio: Planiranje budućnosti: donošenje pravog izbora (pitanja i odgovori)	7
Zašto se mora posebno planirati za osobe koje su invalidi?.....	7
Koliko je važno imati oporuku?	8
Mogu li dati svoju imovinu izravno osobi koja je invalid?	9
Trebaju li voditi računa o poreznim implikacijama prilikom planiranja budućnosti.....	10
Ima li implikacija vezanih za Socijalnu skrb?	10
Što je s odredbama o vođenju financija ili odredbama o skrbništvu?	10
Što je s punomoćima?	11
Tko može napraviti punomoć?	11
Koje su druge mogućnosti, ako odlučim ne dati imovinu izravno nekome od obitelji tko je invalid?	12
3. dio: Utemeljenje trusta	13
Koja su osnovna pitanja vezana za trust?	13
Što rade povjerenici?	14
Kako se utemeljuje trust?	14
Koga trebam postaviti za svog povjerenika?	15
Tko može biti povjerenik?.....	16
Koliko mogu postaviti povjerenika?	17
Što ako povjerenik umre ili ne može prihvatiti obvezu?	18
Neka važna praktična pitanja kada se utemeljuje trust	18
Kako ću podijeliti imovinu svojim članovima obitelji?	19
Kako se razne vrste smještaja uklapaju u ovo?	21
Posebni trustovi za invalide.....	22
Može li moje rješenje vezano za trust ili moja oporuka biti osporena?	22
Trebam li detaljno navesti u trustu što želim da bude učinjeno	23
Kako će prenijeti drugima sve što znam o potrebama osobe koja je invalid?	23
4. dio: Kako doći do pravnih i financijskih savjeta	25
Kako naći odvjetnika.....	25
Podaci koje treba dati odvjetniku	25

Kako naći stručnjaka za planiranje financija	26
5. dio: Korisni kontakti	27
Za cijelu Australiju	27
Usluge savjetovanja i posredovanja za obitelji	27
Pravni savjeti	28
Financijski savjetnici	28
New South Wales	29
Victoria	32
Queensland	35
Australian Capital Territory	39
Northern Territory	40
Western Australia	42
South Australia	44
Tasmania	46
Drugi materijali za čitanje iz ovog područja	48
6. dio: Predlošci za planiranje	49
Lista provjere za planiranje budućnosti	49
Podaci koje treba donijeti odvjetniku	51

Uvod

O čemu je riječ u ovoj knjižici?

Glavno pitanje koje stvara zabrinutost skrbniku osobe koja je invalid je kakvu će skrb imati ta osoba jednog dana kada joj sam više ne bude mogao pružati ljubav, potporu i njegu. Taj problem najviše brine roditelje djece kojoj je potreban visoki stupanj skrbi i potpore. Većina ljudi koji su invalidi je sposobna donositi odluke ili sudjelovati u donošenju odluka o svojim budućim potrebama, potpori i njezi. Međutim, kod nekih članova obitelji koji su invalidi, sposobnost kontrole nad svojim životom je na niskoj razini pa neće aktivno sudjelovati u tom procesu odlučivanja.

Istraživanja pokazuju da mnogi ljudi žele osobno osigurati financijska sredstva za buduće potrebe skrbi i smještaja osobe koja je invalid, ali ne znaju kakve korake bi trebali poduzeti kako bi pripremili plan za buduće potrebe. Ova knjižica je napisana kako bi pomogla tim ljudima, njihovim obiteljima i skrbnicima da dođu do informacija i nađu pomoć u planiranju osiguranja dobre budućnosti osobe kojoj je potreban visoki stupanj pomoći. Smisao knjižice je da posluži kao pomoć obiteljima prilikom razmatranja pitanja vezanih za donošenje odluka, na temelju dobre upućenosti. Njom se pruža poticaj obiteljima, a osobito roditeljima, da uzmu u obzir svoje buduće potrebe kao i potrebe svog sina ili kćeri koji/koja je invalid.

Ove informacije imaju za cilj pomoći obiteljima u planiranju budućih rješenja i stalne skrbi i njege njihovog člana obitelji koji je invalid, koje su pozitivne, održive, fleksibilne i ispunjavaju želje, kako osobe koja je invalid, tako i njene obitelji, ako je to moguće. Pitanje kome se može vjerovati, kako za savjete, tako i za stalnu uključenost u plan, može biti veliki problem obiteljima i može utjecati na njihovu sposobnost donošenja odluka. Informacije u ovoj knjižici nameću pitanja i pružaju moguće odgovore na probleme budućih planova. Ova knjižica treba poslužiti samo kao informacija, a prije donošenja plana trebete se obratiti stručnjacima za pravne i financijske savjete. Na kraju knjižice nalaze se podaci kome se možete obratiti za savjete.

Koncept ove knjižice

Knjižica je podijeljena u nekoliko dijelova kako bi se obiteljima bilo lakše snalaziti u raznim opcijama koje postoje prilikom primjene plana za budućnost. Iako postoje sustavi kojim obitelji mogu zaštititi financijsku budućnost svog člana obitelji, planiranje za budućnost zahtijeva puno više od poznavanja postojećih pravnih postupaka. Planiranje budućnosti je poduzimanje koraka za postavljanje plana već sada, a ne samo jednog dana kada budete stariji i ne budete više mogli pružati svu potrebnu njegu koja je toj osobi potrebna.

Knjižica je podijeljena u pet dijelova:

1. dio: Planiranje budućnosti: stvari koje treba uzeti u obzir pomaže obiteljima da razmisle o nekim pitanjima koja treba razmotriti kada prave planove za budućnost svog člana obitelji koji ima visoki stupanj potreba i potiče obitelji da zauzmu pristup planiranja 'za cijeli život'.

2. dio: Planiranje budućnosti: donošenje pravog izbora govori o opcijama koje se nude obiteljima kada prave planove za budućnost i napisan je u obliku pitanja i odgovora, kako bi vam se pomoglo da nađete informacije koje se odnose na ono što je vama potrebno.

3. dio: Utemeljenje trusta razmatra problematiku utemeljenja trusta, kako bi se osigurala sredstva članu obitelji kojem je potrebna velika pomoć i sadrži pitanja i odgovore vezane za trustove.

4. dio: Kako doći do financijskih i pravnih savjeta pruža savjete o tome kako se može doći do pravnih i financijskih savjeta i uključuje listove s informacijama koje treba dati odvjetnicima i financijskim savjetnicima, koje su im potrebne kako bi vam mogli pružiti najbolji savjet.

5. dio: Korisni kontakti pruža podatke za kontaktiranje u svakoj državi i teritoriju i savjetuje vam što bi još bilo dobro o toj temi pročitati.

6 dio: Predložci za planiranje pruža listu provjere koju trebate popuniti zajedno sa svojom obitelji i informacije u obliku obrasca koje treba popuniti i dati odvjetniku.

Neke poante o tome kako je napisana ova knjižica

Pitanja i odgovori

Pitanja koja se postavljaju u ovoj knjižici i odgovori na njih, pitanja su koja roditelji i drugi članovi obitelji najčešće postavljaju u svezi planiranja budućnosti.

Imovina, novac i nekretnine

Za imovinu koja pripada ljudima ili trustovima se u ovoj knjižici koristi izraz njihova imovina (assets). Riječ imovina (assets) može uključivati zemlju ili nekretninu, novac, dionice ili bilo koji drugi oblik imovine. Odvjetnici mogu za imovinu koristiti i drugi izraz (property).

1. dio

Planiranje budućnosti: stvari koje treba uzeti u obzir

Da biste osigurali sredstva za budućnost članu obitelji kojem je potreban viokis stupanj pomoći, mora se provesti malo vremena razmišljajući koje su vaše nade i snovi kada je u pitanju budućnost te osobe, kao i kakve nade i snove ima dotična osoba za sebe. Tu se radi o stvaranju vizije koja će vam pomoći da ostvarite planove, koji imaju za cilj ispuniti tu viziju, koliko ste vi to u stanju omogućiti. Ne postoji rješenje po kojem 'jedan format odgovara svima' jer svaka osoba ima svoje nade, snove i želje.

Kako se obitelji suočavaju s problemom kako osigurati održivu budućnost i zaštitu svom članu obitelji, njihove mogućnosti dobivanja informacija, koje im mogu pomoći u donošenju odluke, mogu biti ograničene na savjet od odvjetnika ili stručnjaka za planiranje financija, koji i sami mogu biti loše informirani u tom području. Mnoge osobe koje su invalidi danas nadžive roditelje, tako da se planiranje za budućnost sada nameće kao važnije pitanje nego što je to bilo ranije. Svaka obitelj ima drugačije potrebe, ovisno o njihovim okolnostima.

Osobe koje su invalidi i njihovi skrbnici mogu imati zaštitnički stav u planiranju budućnosti. Ključna stvar je stvoriti jasnu viziju kakva bi mogla biti ta budućnost i napraviti plan kojim će se to i ostvariti. Treba se, kao roditelj, pitati: 'Kakvu pomoć moj sin ili kćer želi imati u budućnosti i čemu se ja nadam i što želim da on ili ona ima?' Kada razmišljaju o tim pitanjima, korisno je da roditelji u to uključe i druge članove obitelji, tako da braća i sestre i ostali mogu dati svoj udio u tom procesu. Radite na tome zajednički, kao obitelj i uključite u to, što je više moguće, i svog člana obitelji koji je invalid.

Da biste izbjegli kasnije sukobe, obvezno porazgovarajte o tome kakve su potrebe svakog člana obitelji sada i ubuduće. Međutim, usredotočite se na osobu koja je invalid. Jako je važno da se članu obitelji koji je invalid pruži mogućnost, kadgod je to moguće, da kaže, kolikogod je moguće, kakvu ima viziju svoje budućnosti i da se dotičnoj osobi pruži podrška, kako bi se ta vizija i ostvarila. Kognitivna sposobnost razumijevanja te osobe će utjecati na njenu sposobnost sudjelovanja u odlučivanju. Prilikom razmišljanja o viziji i planiranju budućnosti, osoba koja je invalid mora stalno biti u središtu tih razmatranja.

Razmišljanje o osiguranju održive budućnosti za svog sina ili kćer koji je invalid može pobuditi ozbiljan strah i zabrinutost. Kada razmišljate o tim pitanjima, možda će vam koristiti da potražite pomoć i savjete od nekog od svojih poznatih ili nekog iz zajednice. Razmislite malo kome biste se mogli obratiti za pomoć. Napravite 'popis želja' svega onoga što dotični član vaše obitelji želi, jer to će pomoći i vama i drugima, koji će možda doći poslije vas, da se donesu zdrave odluke za dobrobit te osobe. Unosite promjene u taj popis kako dotična osoba stari i kako se stvari mijenjaju.

Planiranje buduće pomoći osobi kojoj je potrebna velika pomoć nije samo pitanje što će biti s tom osobom kada vi umrete. Život je nesiguran i vaš plan će se možda morati primijeniti već sutra, a ne samo u nekoj dalekoj budućnosti. Ima situacija kada je toj osobi poželjno ranije osigurati sredstva – na primjer, ako postoji ozbiljna opasnost da onaj koji osigurava glavna financijska sredstva možda, zbog bolesti, više neće moći nastaviti voditi poslove osobe koja je invalid.

Sigurna i održiva budućnost vašeg sina ili kćeri koji/koja je invalid lakše će se postići ako su i drugi za njega/nju dugoročno preuzeli obvezu. U sklopu svog planiranja možda ćete organizirati takvu skupinu, za koju se obično koristi izraz 'krug ljudi za potporu' ili 'mreža ljudi za osobnu pomoć'. Krug ljudi za potporu i mreža ljudi za osobnu pomoć može uključiti obitelj, prijatelje i druge osobe koje su preuzele obvezu prema vašem članu obitelji, kao što je, npr. zagovornik koji je blizak s tom osobom ili crkveni starješina.

Prije nego što se nekome obratite za pravni ili financijski savjet trebate, koliko je moguće, utvrditi što vam je potrebno (ciljeve i planove). Ako već imate napravljen plan, lakše ćete doći do savjeta koji odgovara vašoj situaciji. Što imate jasniju sliku, lakše je planirati i držati se tog plana. U ispunjenju plana susretat ćete se s nizom izazova i nailazit ćete na odgovore kojim će vas razni ljudi i organizacije pokušati odgovoriti od toga. Ako imate potporu svoje obitelji i drugih ljudi koji vas podržavaju u vašoj viziji, lakše ćete slijediti svoj pravac. Kada plan bude napravljen, on se može redovito dopunjavati i mijenjati, prema potrebama vašeg člana obitelji koji je invalid.

Ovdje su iznesene neke ideje o kojima možete razmišljati i od kojih možete krenuti. Budite jasno određeni kada razmišljate o ovoj listi provjere. Možda nije moguće postići sve ciljeve koje ste utvrdili, ali ne dopustite da vas to zaustavi u planiranju rada na ostvarenju pozitivnih ishoda u budućnosti.

- ▶ Kakve su nade i snovi osobe koja je invalid i vaše nade i snovi za tu osobu?
- ▶ Kako vam dotična osoba daje do znanja kakve ima potrebe?
- ▶ Kakv smještaj će zadovoljiti potrebe i želje te osobe?
- ▶ Što je važno kako bi osoba održavala svoje društvene i međusobne odnose koji su njoj važni i što želi ubuduće u smislu međusobnih odnosa?
- ▶ U kojim aktivnostima osoba sada uživa ili što želi ubuduće?
- ▶ Što voli, a što ne voli (budite specifični i uključite hranu, glazbu, sredinu, ljude)?
- ▶ Kakve ima potrebe za učenjem i školovanjem?
- ▶ Kako možemo mi ili drugi, pomoći toj osobi da ispuni svoje nade i snove?

Primjerak ove liste provjere koju možete popuniti možete naći u 6 dijelu knjižice.

Najteži dio procesa je pretvoriti nade i želje osobe koja je invalid i vaše nade i želje u jasan i koncizan plan.

Ako vam je ovo prvi pokušaj planiranja, morat ćete nastaviti raditi na idejama za svoj plan i prilagođavati ih kako vrijeme ide.

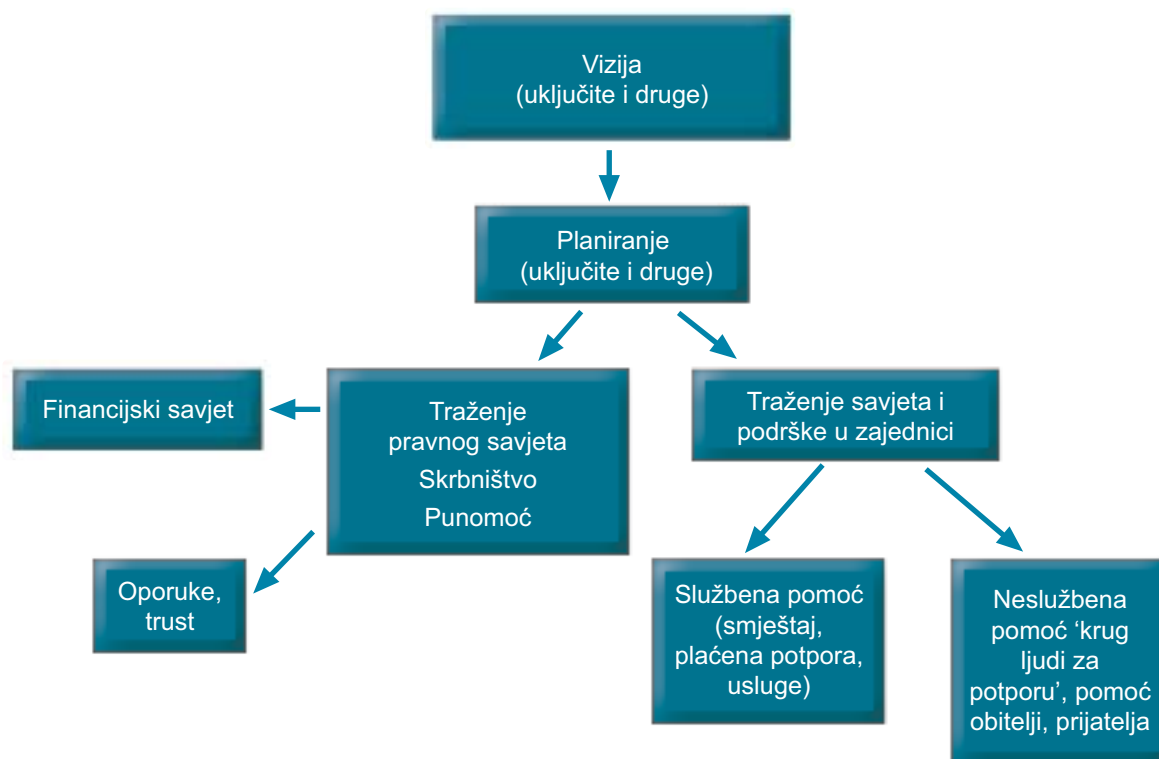
Ako ste već napravili plan, ova knjižica i pokrenuta pitanja mogu vam koristiti kod preispitivanja, dopune i pročišćavanja plana.

Kada budete misliti da ste završili planiranje, razmislite bi li bilo dobro potražiti savjet od odvjetnika ili financijskog savjetnika o tome kako se plan može provesti u djelo.

Ovdje se nalazi sažetak nekih pitanja koja treba imati na umu kada radite na tome kako osigurati sredstva svom članu obitelji. Mnoga od ovih pitanja su detaljnije obrađena u ovoj knjižici.

- ▶ Držite svog člana obitelji koji je invalid u središtu vizije i planiranja i uključite ga što više u taj proces.
- ▶ Uključite i druge ljude u razgovor o viziji i planu. Ti drugi bi u idealnom slučaju trebali biti braća i sestre, drugi članovi obitelji, uključujući i daljnje rođake koji su bliski s osobom koja je invalid i druge koji pružaju potporu toj osobi koja ima visoki stupanj potreba.
- ▶ Razmislite kakve je korake potrebno poduzeti da se postigne ta vizija – ti koraci su vaš plan.
- ▶ Prikupite informacije i savjete koji će vam pomoći u planiranju.
- ▶ Napravite plan koji uključuje sve korake, kako bi se postigli rezultati koje ste vi odredili – izrada plana vam omogućuje da imate bolju kontrolu onoga što će se dogoditi u budućnosti.
- ▶ Kod izrade plana gledajte na 'cjelokupni život'. Tu se ne radi samo o tome kako će se osigurati financijska sredstva za osobu, nego kako ta osoba može ispuniti svoje nade i snove i imati život koji odražava te nade i snove.
- ▶ Radite jednu po jednu stvar, jer čvrsti temelji će stvoriti veću mogućnost ostvarenja željene budućnosti osobi koja je invalid.
- ▶ Popričajte s drugima u zajednici ili među poznanicima i razmislite o stvaranju 'kruga ljudi za potporu' ili 'mreže ljudi za osobnu pomoć', kako biste dugoročno osigurali jamstvo svom članu obitelji i svojoj viziji.
- ▶ Prije nego što potražite nekoga za pravni ili financijski savjet, morate, koliko je moguće, utvrditi što vam je potrebno (ciljeve i planove).
- ▶ Budite fleksibilni prema izazovima i promjenama.
- ▶ Napravite 'listu želja' kako biste pomogli drugima u donošenju odluke u ime vašeg člana obitelji koji je invalid.

Proces planiranja

2. dio

Planiranje budućnosti: donošenje pravog izbora (pitanja i odgovori)

Zašto se mora posebno planirati za osobe koje su invalidi?

Ne morate praviti nikakve posebne aranžmane za svog člana obitelji koji je invalid. Da li ćete razmišljati o posebnim aranžmanima ovisi o **sposobnostima osobe koja je invalid, raspoloživim resursima** i vašim željama za budućnost.

Ako je osoba koja je invalid sposobna sama voditi brigu o svom novcu ili voditi brigu o novcu uz neslužbenu pomoć, manje je vjerojatno da ćete morati praviti posebne aranžmane. U tome može pomoći netko od obitelji, na isti način kao što bi pomogao i nekome tko nije invalid. Možete dati imovinu osobi koja je invalid oporukom ili kroz trust, na isti način kao što biste to učinili i drugim članovima obitelji – obično izravnim darom.

No, dva su glavna razloga zašto bi bila dobra ideja napraviti posebne aranžmane.

- ▶ Ako invaliditet utječe na mentalnu sposobnost osobe (kao što je intelektualna nesposobnost, ozljeda mozga, mentalna bolest ili demencija), osobi koja je invalid može biti potrebna pomoć u upravljanju imovinom i novcem. Možda ćete se za to morati pobrinuti. O raznim mogućnostima za to više će biti govora u daljnjem tekstu.

Primjer

Kwame je invalid zbog intelektualne nesposobnosti. On radi, živi u stanu i može se brinuti o sebi u svakodnevnim potrebama, ali treba mu pomoć oko novca. Njegova sestra Rose pomaže mu oko novca, plaća račune i planira mu tjedni budžet.

Taj aranžman će se i dalje nastaviti. Kwameova majka Grace odluči dati Kwameu pola svog imanja, uvjeren da će se on o tome brinuti uz pomoć koju mu pruža Rose.

Da Kwame nema Rose kao pomoć ili da se kod njega radi o teškoj nesposobnosti, Grace bi morala odlučiti koga će postaviti da vodi brigu o Kwameovom dijelu imanja.

- ▶ Vi možda želite imati veću kontrolu, nego što je obično slučaj, nad pitanjima kako će se dugoročno koristiti obiteljska imovina, čak i ako se osoba koja je invalid može brinuti o svojim poslovima. Možda želite imati kontrolu u tome kako će se koristiti obiteljska imovina kada je osoba, koja je invalid, više ne bude trebala.

Na primjer, obzirom da osoba koja je invalid ima veće potrebe od ostalih članova obitelji, možda ćete dati osobi, koja je invalid, veći dio vašeg imanja na korištenje nego ostaloj djeci koja nisu invalidi. No kada osoba koja je invalid umre, možda ćete htjeti da se ono što je ostalo rasporedi drugoj djeci ili unucima. Da bi se to postiglo, umjesto da se sve prepusti slučaju, možda ćete morati napraviti posebne aranžmane.

Primjer

Fred i June imaju četvero djece. Njihova kćer Jessica ima tjelesni invaliditet i ne radi. Fred i June znaju da je njoj potrebna veća pomoć nego njenoj braći i sestrama.

Oni odluče staviti 75% imanja u trust, koji je utemeljen oporučno, kako bi Jessica mogla kupiti prikladnu kuću i da joj ostane nešto novca za druge troškove. Ostalih troje djece dijele preostalih 25%.

U ugovoru o trustu stoji da nakon Jessicine smrti, kuća i sav preostali novac treba biti raspodijeljen Jessicinoj djeci i drugim unucima koje Fred i June imaju ili budu imali, tako da će na kraju svi nasljednici u obitelji dobiti jednak dio imovine.

Da biste mogli odlučiti treba li napraviti ikakve posebne aranžmane i kakvi bi ti aranžmani trebali biti, morate razmišljati o sposobnostima i potrebama vašeg člana obitelji koji je invalid. Morate uzeti u obzir kakvi se problemi mogu pojaviti i što možete učiniti u svezi s tim. Morate razmišljati i o potrebama ostalih članova obitelji.

Možete porazgovarati s osobom koja je invalid i saznati što on/ona želi, prije nego što odlučite što ćete učiniti. Možete popričati i s drugima u obitelji ili ljudima koji poznaju osobu koja je invalid.

Vaša procjena je individualna procjena koja se temelji na specifičnim okolnostima: svaka se situacija razlikuje od drugih i nema pravih odgovora.

Početna točka je vaša vizija onoga što vi želite da u budućnosti bude dostupno potrebama vašeg člana obitelji koji je invalid, jednog dana kad vas ne bude. To će vam pomoći da odlučite kako ćete to najbolje organizirati dok ste tu i još uvijek u stanju to učiniti.

Koliko je važno imati oporuku?

Temeljno pitanje je kakvu imovinu ćete ostaviti članu obitelji kojem je potreban visoki stupanj pomoći i u kojem obliku.

Jako je važno imati oporuku i za pomoć se obratiti odvjetniku. Za to postoji niz razloga.

- ▶ Ako nemate oporuku, kada umrete, imovina će biti raspodijeljena kako zakon određuje u državi u kojoj živite ili u kojoj se nalazi imovina. Ti zakoni se zovu zakoni o nasljedstvu i njima se ne uzimaju u obzir posebne potrebe osobe koja je invalid. U tom slučaju se vaš član obitelji koji je invalid može naći u velikom nedostatku sredstava potrebnih za buduće potrebe. Svaka savezna država ima propis (na primjer, u NSW to je Zakon o opskrbi obitelji (*Family Provision Act*) po kojem osoba koja je invalid može podnijeti zahtjev sudu da joj se dodijeli veći udio imovine (to se odnosi i na slučajeve gdje postoji oporuka), ali dotičnoj osobi takav postupak stvara veliki stres.

Ako osoba koja je invalid nije sposobna donositi odluke, postupak može povesti 'najbliži prijatelj' – obično voditelj financija kojeg postavlja Guardianship Tribunal ili Protective Commissioner (svaka država/teritorij ima svoj naziv – vidi 5. dio).

U mnogim će se slučajevima, kada ne postoji oporuka, obitelj dogovoriti kako će imovina biti raspodijeljena, bez odlaska na sud. Ako do toga dođe, odvjetnik može pripremiti 'sporazum o obiteljskom dogovoru', koji preuzima mjesto oporuke. Ako osoba koja je invalid ne može imati udjela u donošenju odluke, može biti postavljen voditelj financija koji će zastupati interese te osobe.

- ▶ Pravljenjem oporuke znate zasigurno da su osigurane vaše nade i želje za buduću pomoć i skrb člana obitelji kojem je potrebna visoka razina skrbi. To vam je jamstvo da će se planovi koje ste napravili nastaviti primjenjivati.

Trebate otići odvjetniku da vam napravi oporuku. Odvjetnik vam može pomoći da sve što želite bude uključeno u oporuku, da vam budu jasne posljedice onoga što ste napisali i da je to napisano kako treba. Kako mnogi odvjetnici nemaju iskustva u davanju savjeta osobama koje imaju člana obitelji kojem je potrebna visoka razina pomoći, a možda nisu ni najbolje upućeni koje postoje socijalne službe i službe za invalide, vrijedi provesti malo vremena tražeći odvjetnika koji je upoznat s tim pitanjima.

Oporuku treba redovito revidirati i dopunjavati kako se okolnosti mijenjaju. Za više informacija vidi 3. dio.

Mogu li dati svoju imovinu izravno osobi koja je invalid?

Ta mogućnost u svakom slučaju postoji, dok ste živi ili oporučno. To je način na koji većina ljudi prenosi svoju imovinu na druge članove obitelji. Ako razmišljate o tome, uzmite u obzir slijedeće.

- ▶ **Hoće li članu obitelji koji je invalid biti potrebna pomoć da se može brinuti o imovini?**
Može li dotična osoba voditi brigu o novcu koji je u banci ili o kući, plaćati općinski porez i druge troškove, voditi brigu o održavanju i plaćanju osiguranja itd? Je li tu osobu lako iskoristiti ili zlostavljati, ako je netko pokuša 'obmanuti' ili joj na neki način oduzeti imovinu? Što se tiče potrebne pomoći, je li takva pomoć dostupna ili je potrebno postaviti voditelja financija?
- ▶ **Je li to pošteno, vagati potrebe te osobe i potrebe drugih?**
Pogledajte ponovno primjer na 8. stranici. Da su Fred i June dali 75% izravno Jessici bez ikakve daljnje mogućnosti kontrole, bi li to bio pošten način, uzimajući u obzir i njihovu ostalu djecu? Imovina bi u tom slučaju pripadala Jessici, a ona bi je svojom oporukom mogla ostaviti kome ona želi (ili ako ona ne može napraviti oporuku, imovina bi automatski bila prenesena na njenog najbližeg člana obitelji). Možda biste vi željeli da to bude tako, ali možda bi ste željeli i da se vaša imovina ravnomjernije rasporedi, što bi, gledano na duge staze, bilo u interesu i drugih članova obitelji. Ako razgovarate s djecom o tome i uključite ih u planiranje, možete izbjeći da to jednog dana nekoga rasrdi.
- ▶ **Ako razmišljate o tome da date novac dok ste još živi, imate li dovoljno sredstava za svoje potrebe, osobito kako bivate stariji?**
Jeste li osigurali sredstva za mirovinu, tako da vam taj novac ne može ustrebat? Kada nekome darujete imovinu ili je stavite u trust, ta imovina više nije vaša i ne možete računati na to da ćete je dobiti natrag. Roditelji osobe koja ima visoku razinu potreba su možda navikli smatrati potrebe svog sina ili kćeri važnijim od svojih i ne razmišljati kakve bi posljedice poklanjanje imovine moglo imati na njihovu budućnost.

Treba li voditi računa o poreznim implikacijama prilikom planiranja budućnosti?

Porez i oporezivanje je vrlo složeno područje, jer postoje razni porezi, na saveznoj i državnim razinama, koje treba uzeti u obzir prilikom planiranja (na primjer, savezni porezi uključuju porez na prihode i porez na kapitalne dobitke; državni porezi su različiti u svakoj saveznoj državi i mogu uključiti porez na zemlju i biljegovinu).

Zbog te složenosti, nije moguće dati detaljnije podatke, osim kratkog sažetka nekih ključnih područja. Jedna od tih složenosti je da porez ovisi o vašim osobnim okolnostima i, kao takav, specifični podaci o porezu ne mogu biti pruženi u ovoj knjižici.

Neophodno je potrebno obratiti se za savjet stručnoj osobi da bi vam bilo jasno kakve vaš plan može imati porezne implikacije

Porez	Kada može biti primijenjen
Porez na kapitalne dobitke – može biti primijenjen na svaku situaciju kada dođe do promjene imovine ili zakonskih prava.	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ako prenesete neku imovinu u trust. ▶ ako trust proda imovinu.
Biljegovina – plaća se kod prijenosa specifične imovine s jednog korisnika na drugog. Biljegovina se ne plaća na imovinu koja je naslijeđena oporukom.	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ako trust kupi neku imovinu. ▶ ako trust primi imovinu prijenosom vlasništva.
Porez na prihod – plaćaju pojedinci i povjerenici ili trustovi na temelju procijenjenih prihoda koji podliježu oporezivanju.	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ako je prihod trusta veći od troškova. ▶ raspodjelom iz trusta na nekog korisnika.

Ima li implikacija vezanih za socijalnu skrb?

Ako osoba kojoj darujete imovinu prima prihod za uzdržavanje, dobitak imovine može imati odraza na isplate tih prihoda.

Kako nemate nikakvo jamstvo da kod vas neće doći do nekih promjena u bližoj budućnosti, saznajte kakve implikacije darovanje može imati na primanja za uzdržavanje, kako vaša, tako i osobe koja je invalid, prije nego što darujete imovinu tom članu obitelji.

Što je s odredbama o vođenju financija ili o skrbništvu?

Kada osoba napuni 18 godina, po zakonu više ne potpada pod skrbništvo svojih roditelja, bez obzira bila invalid ili ne. Ako dijete ima manje od 18 godina, roditelj može imenovati skrbnika u svojoj oporuci. Kada dijete napuni 18 godina, roditelj ne može imenovati skrbnika za svog sina ili kćer, iako ta osoba ima visoku razinu potreba.

Vaš član obitelji ne mora imati službeno postavljenog skrbnika ili voditelja financija ako ima odanu skupinu ljudi koji mu pomažu u donošenju odluka.

Ako osoba koja je invalid nije u stanju sama voditi svoje poslove, može se:

- ▶ postaviti voditelja financija koji će u ime osobe koja je invalid donositi odluke o upravljanju financijama; ili
- ▶ postaviti skrbnika koji može donositi odluke o drugim životnim pitanjima (kao što je zdravstvena njega i druge usluge, gdje će osoba živjeti, itd.).

To se može učiniti na temelju zakona u **svakoj državi ili teritoriju** kao što su Zakon o skrbništvu i administrativnim poslovima (*Guardianship and Administration Act*) u Queenslandu i Zakon o zaštiti imovine (*Protected Estates Act*) u NSW. Postavljena osoba može biti pojedinac, što može biti netko od obitelji. No, tijelo kao što je Tribunal za skrbništvo (Guardianship Tribunal) će zakazati saslušanje samo ako osoba koja je invalid ima trenutne potrebe. Možete podnijeti zahtjev da se postavi voditelj financija ili skrbnik dok ste još živi ili to možete sugerirati u svojoj oporuci.

U Odluci o financijskom upravljanju može biti iskazana zabrinutost o upravljanju imovinom poklonjenoj osobi koja je invalid. Upravitelj financija ili skrbnik je osoba koja će 'potražiti' osobu koja je invalid. U svom razmatranju o tome koga biste vi željeli u obavljanju tih uloga, javljaju se ista pitanja kao i kod izbora povjerenika, ali iako vi možete reći koga bi trebalo postaviti, odluka je u konačnici na Tribunalu za skrbništvo (Guardianship Tribunal) (ili nekom drugom mjerodavnom tribunalu), koji može smatrati nekog drugog prikladnijeg za obavljanje tog zadatka.

U 5. dijelu možete naći podatke za kontaktiranje tijela nadležnih za skrbništvo u svakoj državi, od kojih možete dobiti i ostale informacije.

Što je s punomoći?

Punomoćnik se postavlja temeljem pravnog dokumenta koji se zove punomoć. Punomoćnik je osoba koju vi imenujete da vodi brigu o vašim pitanjima financija i imovine, ako vi iz nekog razloga niste u stanju sami donositi odluke ili ako više ne možete donositi takve odluke. To znači da dotična osoba može koristiti vaše bankovne račune, plaćati vaše račune i kupovati ili prodavati imovinu ili dionice u vaše ime.

Tko može napraviti punomoć?

Vi možete postaviti punomoćnika. To će nekome dati pravo da radi ono što vi sada radite za svog člana obitelji koji je invalid dok ste vi još živi, ali više niste u stanju to sami činiti. To će biti važno ako vas uhvati demencija i ne budete sposobni donositi odluke.

Možda ćete htjeti imati nekoga tko će voditi brigu o onome što je u vašem interesu i što je u interesu osobe koja je invalid, kao što biste vi to činili. Morate dati upute punomoćniku kako će raspolagati imovinom u korist vašeg člana obitelji koji je invalid, ali i u vašu korist.

Osoba koja je invalid može imenovati punomoćnika (da donosi odluke u njeno ime) ako je sposobna to sama činiti. Punomoćnik, kao i voditelj financija, može pomoći u vođenju financija i donošenju odluka.

No, ako je osoba koja je invalid dovoljno sposobna voditi kontrolu nad svojim poslovima do te mjere da je sposobna imenovati punomoćnika, vi i drugi članovi obitelji ćete imati manje razloga za zabrinutost za njenu sposobnost vođenja poslova u budućnosti.

Osoba koja je invalid ne može imenovati punomoćnika ako nema dovoljnu sposobnost za donošenje odluka. Ako osoba koja je invalid ne razumije smisao punomoći i njenih implikacija, neće imati ni zakonsko pravo potpisati takav dokument. U tom slučaju, punomoć za upravljanje imovinom nije moguće ni dati.

Koje onda postoje druge mogućnosti ako odlučim ne darovati svoju imovinu izravno svom članu obitelji koji je invalid?

Ako izravna darovnica nije prikladna, druge mogućnosti su:

- ▶ **neslužbeno** darovati imovinu trećoj osobi u korist osobe koja je invalid, ili
- ▶ darovati imovinu trećoj osobi da je **službeno** koristi u korist osobe koja je invalid. To se zove utemeljenje trusta.

Primjer **neslužbenog pristupa** bila bi darovnica imanja trećoj osobi na temelju oporuke – na primjer, ostavljanje svog imanja jednom od dvoje djece uz očekivanje, navedeno u oporuci ili se 'podrazumijeva', da će dijete koje dobije nasljedstvo voditi brigu o djetetu koje je invalid.

Nadati se da će netko drugi učiniti pravu stvar s imovinom koja je u potpunosti pod njegovom/ njenom kontrolom može stvoriti niz problema. Takvo rješenje je vrlo nesigurno. Ne možete biti sigurni da će od toga imati koristi osoba koja je invalid, a iz toga može proizaći i niz drugih problema, kao što je osporavanje oporuke.

Primjer

Yee Min ima dvoje djece. Njen sin Tim zahtijeva pomoć na visokoj razini i ne može se brinuti sam o sebi. Njena kćer Sue nije invalid. Yee Min je mislila kako će se Sue brinuti o Timu, iako o tome nije razgovarala sa Sue i nije ništa o tome spominjala u svojoj oporuci. Na temelju oporuke, Yee Min je sve ostavila Sue.

Nakon majčine smrti, Sue nije pokazala nikakav interes za Tima i ništa od majčinog novca nije odvojila za Tima. Da je Yee Min čak i rekla Sue što očekuje ili da je navela u oporuci 'želim da se ti brineš o Timu', Sue ne bi imala nikakvu zakonsku obvezu voditi brigu o njemu.

(U situaciji kao što je ova, Tim može osporiti oporuku, uz pomoć neke druge osobe kao što je pružatelj usluge ili zagovornik.)

Službeni pristup korištenja trusta puno je bolji od neslužbenog pristupa. Naredni dio knjižice pruža vam detaljne informacije o utemeljenju trusta.

3. dio

Utemeljenje trusta

Ima raznih vrsta trustova i treba razmisliti o puno stvari prije utemeljenja trusta. Ovaj dio je pripremljen s ciljem da vam se pomogne odlučiti da li je trust pravo rješenje za vas.

Knjižica pod naslovom *'Posebni trustovi za invalide – Sređivanje stvari'* pruža detaljne podatke o posebnim trustovima za invalide i kako nove povlastice na primanja za uzdržavanje mogu pomoći obiteljima koje žele osigurati sredstva osobama koje su teški invalidi.

Ove informacije će vam dati općenito objašnjenje o trustovima.

Koja su osnovna pitanja vezana za trust?

Trust je zakonski koncept koji uključuje aranžmane koji mogu izgledati dosta složeno, ali oni su u biti vrlo jednostavni.

Trust je zakonska obveza koja se daje osobi, koju nazivamo povjerenik, da vodi brigu o imovini trusta u korist neke druge osobe ili niza osoba, koja je korisnik ili koji su korisnici trusta.

Neki ljudi gledaju na trustove s nepovjerenjem jer se trustovi često koriste radi smanjenja poreza. Takvi trustovi su često vrlo složeni. Korištenje trusta u takve svrhe znači da je vrlo teško upravljati poreznim propisima koji se odnose na takve trustove.

Međutim, ne znači da je trust neprikladan za osiguranje potreba osobe koja je invalid.

U biti, trust je jako dobar način održavanja kontrole nad imovinom u korist osobe koja je invalid. Trust može nastaviti voditi računa o nekim stvarima koje su u interesu osobe koja je invalid nakon vaše smrti. To je struktura koju ste vi utemeljili da obavlja potrebne radnje prije ili nakon vaše smrti, što se može nastaviti i u budućnosti.

Ako ste odlučili koristiti trust radi osiguranja sredstava svom članu obitelji koji je invalid, glavne odluke koje morate donijeti su:

- ▶ Tko će biti povjerenici?
- ▶ Kako ću podijeliti svoju imovinu da to bude pošteno prema osobi koja je invalid i prema drugim članovima obitelji?
- ▶ Za kakav smještaj i kakvu skrb trebam osigurati sredstva?
- ▶ Koliku ću prepustiti slobodu, a koliko dati uputa povjereniku?

U ovom dijelu se govori o tim pitanjima.

Što rade povjerenici?

Postoje propisi koji su utvrđeni o pravima i obvezama korisnika

Trust i po svojoj naravi treba odvojiti **pravo na posjedovanje kontrole nad imovinom od prava na korist od te imovine**. Općenito govoreći:

- ▶ povjerenik ima pravo, u sklopu svojih smjernica utemeljenih trustom, imati pod kontrolom imovinu i obavljati administrativne poslove, **ali samo u korisnikovu korist**; a
- ▶ korisnik ima pravo imati korist od imovine, ali ne i pravo na kontrolu nad imovinom trusta.

Osoba koja je invalid može, prema tome, imati korist od imovine bez rizika koji postoji ako ima izravnu kontrolu nad imovinom. Ti rizici uključuju:

- ▶ iskorištavanje ili zlostavljanje, ako se osoba koja je invalid ne zna zaštititi;
- ▶ neznanje kako iskoristiti imovinu koju ima na raspolaganju; i
- ▶ pitanje što bi se moglo dogoditi s imovinom nakon smrti osobe koja je invalid, osobito ako dotična osoba nije u stanju napraviti oporuku.

Primjer

Jeannine utemelji trust za svoju imovinu. Njen nećak Sam će, kao povjerenik, imati kontrolu nad trustom u korist njenog sina Bena, koji je invalid. Sam će odlučivati kada i kako će se trošiti novac od trusta. Ben može tražiti novac od Sama ili drugi ljudi (drugi članovi obitelji ili djelatnici koji mu pružaju skrb) mogu tražiti novac u Benovo ime.

Sam može koristiti novac od trusta za Bena i onda kada Ben ne traži pomoć. Sam će odlučivati kako će investirati novac: hoće li najveći dio dugoročno investirati ili će jedan dio ili cjelokupni novac ostaviti na raspolaganju za Benove potrebe, ovisno o tome kakve bi potrebe, po Samovom mišljenju, mogao Ben imati.

Kako se utemeljuje trust?

Ako utemeljujete trust koji će se koristiti za vašeg života, morate imati pripremljen ugovor o trustu (trust deed). To je pravni dokument kojim se:

- ▶ utvrđuje tko je utemeljitelj trusta, tko je povjerenik a tko će uživati korist od trusta (tko su korisnici);
- ▶ navode podaci kako će se koristiti imovina trusta za korisnike; i
- ▶ određuje razne ovlasti povjerenika.

Trust možete utemeljiti i oporukom, u kojem slučaju će se početi koristiti tek nakon vaše smrti. To možete učiniti tako što ćete unijeti taj zahtjev u svoju oporuku ili se u oporuci pozvati na posebni dokument u kojem su sadržani svi uvjeti trusta.

Prije nego što utemeljite trust, morate se posavjetovati s pravnim i financijskim stručnjacima. Ugovor o trustu (na primjer, uzorak posebnog trusta za invalida u knjižici *Posebni trustovi za invalide – Sređivanje stvari*) možda neće odgovarati vašoj situaciji .

Koga bi trebalo postaviti za povjerenika?

Postavljanje povjerenika je vjerojatno najteža odluka koju trebate donijeti kada utemeljujete trust za osobu koja je invalid.

Pravne strukture ne mogu zajamčiti da će dotične osobe raditi onako kako bi to trebalo biti. Prema tome, jako je važno odabrati osobe koje će raditi onako kako treba.

Povjerenik je osoba koja će donositi odluke umjesto vas, zato morate biti sigurni da dotična osoba zna i dijeli vaše mišljenje kako će se trustom najbolje voditi briga o vašem članu obitelji. Vaš povjerenik bi trebao biti netko tko će donositi odluke u skladu s vašim željama, ako vi to možete predvidjeti.

Na primjer:

- ▶ Ako smatrate da bi raspoloživa sredstva trebalo velikodušno rasporediti i uzeti u obzir sve vidove života osobe za koju je trust utemeljen, možda nije dobro uzeti za povjerenika nekoga tko ne vjeruje da je osobama koji su invalidi potrebno ići na odmor, ili imati TV ili čitač CD diskova. (Ako je vrsta trusta posebni trust za invalida, njime se može plaćati samo skrb i smještaj.)
- ▶ Ako smatrate da bi vaš član obitelji koji je invalid trebao živjeti što neovisnije, možda nije pametno postaviti za povjerenika osobu koja smatra da invalidi trebaju živjeti u nekoj instituciji ili u grupnom smještaju.

Dakle prvi problem je odabrati povjerenika koji ima razumijevanja za potrebe i želje koje iskazuje vaš član obitelji koji je invalid, prema vašoj viziji budućnosti i prema vašem pristupu pitanjima koja su za vas važna. Ako uključite druge u svoju viziju i planiranje, kako je pomenuto u 1. dijelu, veća je mogućnost da ćete naći osobu koja je prikladna da bude povjerenik. Ako ste napravili 'popis želja' za osobu kojoj je potreban visok stupanj pomoći, to može pomoći povjereniku da i sam nastavi donositi odluke koje su najviše u interesu dotične osobe. Možda ćete odlučiti da želite imati više povjerenika.

No treba voditi računa i o drugim osobinama koje su važne prilikom određivanja povjerenika.

- ▶ **Starosna dob:** ako trust treba trajati osobi koja je invalid cijeli život, pametno je postaviti za povjerenika osobu koja je negdje iste dobi kao i osoba koja je invalid. Veća je mogućnost da će ta osoba živjeti onoliko dugo koliko će živjeti i osoba koja je invalid.
- ▶ **Osjećaj za poslovnost:** ako osoba razumije poslovne i pravne ili financijske savjete, ta osoba može biti dobar izbor za povjerenika. To će dotičnoj osobi omogućiti da uspješno vodi brigu o trustu dugi niz godina.
- ▶ **Neovisnost:** u idealnom slučaju, povjerenik neće imati sukob interesa koji bi mogao dovesti do toga da se bori za svoje interese ili interese sebi bliskih osoba, umjesto da vodi brigu o interesima vašeg člana obitelji koji je invalid.

Primjer

Očekivanje da će naslijediti novac koji ne potroši osoba koja je invalid može dovesti do sukoba interesa: što se manje novca potroši na osobu koja je invalid, više će ostati povjereniku u nasljedstvo.

Umiješanost u organizaciju koja pruža smještaj osobi koja je invalid može dovesti do sukoba interesa. Stav povjerenika prema toj organizaciji može ne biti u interesu osobe koja je invalid, ako postoji pitanje gdje će dotična osoba živjeti ili ukoliko postoji pritužba na organizaciju.

Odabir povjerenika koji su neovisni pruža sigurnost da će isti raditi onako kako je najviše u interesu osobe koja je invalid.

- ▶ **Interes za osobu koja je invalid:** jako je važno imati povjerenika koji poznaje osobu koja je invalid, u stalnom je kontaktu s tom osobom i dobro poznaje kakve ta osoba ima potrebe i što ju zanima. Povjerenik koji se oslanja na informacije iz druge ruke o onome što je potrebno, neće biti tako dobro pripremljen upravljati trustom. Povjerenik mora stalno pratiti stanje i ići u korak s promjenama i saznanjima kako najbolje može pomoći osobi koja je invalid.
- ▶ **Kompatibilnost:** ako ima više povjerenika, oni se moraju međusobno dobro slagati. Svaki ozbiljan nesporazum među povjerenicima može završiti na sudu, a u velikoj mjeri je poželjno da se tako nešto ne dogodi.

Idealno bi bilo imati sve te kvalitete; no to nije ključno. Možda će biti teško naći osobu sa svim tim kvalitetima. Neke od tih kvaliteta su važnije, a neke su manje važne. Možda ćete se odlučiti odabrati više osoba za povjerenike kako biste postigli kombinaciju kvaliteta koje najviše odgovaraju vašim potrebama.

Tko može biti povjerenik?

Ovdje su navedene opcije za postavljanje povjerenika kao i neke stvari koje idu u prilog i koje ne idu u prilog.

- ▶ **Članovi obitelji:** braća i sestre osobe koja je invalid pripadaju istoj generaciji i obično pokazuju blisko zanimanje za dobrobit brata/sestre. Prema tome, prirodno je da će oni biti određeni za tu ulogu. Međutim, članovi obitelji mogu imati **sukob interesa** jer se očekuje da će oni naslijediti sredstva koja preostanu nakon smrti osobe koja je invalid.

Time se ne želi reći da mnogi članovi obitelji ne bi 'učinili pravu stvar' u toj situaciji, ali to je pitanje o kojem treba razmisliti. Mnogi roditelji kažu da vjeruju svojoj djeci, ali ne znaju što će biti kad se djeca ožene i udaju. Treba razgovarati u obitelji o tome što se očekuje od članova obitelji ako obavljaju ulogu povjerenika, kako bi se izbjegli problemi.

Mogući sukob interesa razlog je zašto ćete možda **vagati između člana obitelji i nekog tko je neovisan da obavlja ulogu povjerenika.** Tete ili stričevi i rođaci osobe koja je invalid mogu biti više neovisni, jer je manja mogućnost da će oni imati financijskog interesa u tome. Manje je vjerojatno da će članovi obitelji naplaćivati svoje usluge nego drugi potencijalni povjerenici. (Ako je trust posebni trust za invalida, članovima najbliže obitelji se ne mogu plaćati usluge.)

- ▶ **Prijatelji i druge osobe koje su uključene u život osobe koja je invalid:** prijatelji često pokazuju stvarni interes za život osobe koja je invalid, a pri tome nemaju nikakv sukob interesa. Prema tome, prijatelj može biti dobar povjerenik ili jedan od povjerenika, čime se postiže korisna ravnoteža. Jaka mreža ljudi koji okružuju vašeg člana obitelji koji je invalid može vam ponuditi dobre kandidate za povjerenike kad vam budu potrebni (ili ta neformalno ustrojena mreža može biti dovoljna da se ni ne mora utemeljiti trust).
- ▶ **Javno povjerenstvo (Public Trustee) ili privatna povjerenička društva:** Javno povjerenstvo u svakoj državi i teritoriju ili privatna povjerenička društva, mogu pružiti povjereničke usluge i imaju velikog iskustva u tome. Od njih se može očekivati objektivan pristup onome što bi bilo korisno u datoj situaciji i znatno poznavanje financijskih pitanja.

Javno povjerenstvo i povjereničke kompanije naplaćuju svoje usluge (što može biti dobro utrošen novac, obzirom na prednosti koje pruža) i nemaju nikakve osobne interese za osobu koja je invalid. Oslanjaju se na informacije od drugih ljudi prilikom odlučivanja gdje će utrošiti sredstva trusta koja im stoje na raspolaganju. To znači da se povjerenička društva drže više na distanci, osobito ako se nijedan drugi povjerenik aktivno ne angažira s osobom koja je invalid.

Podaci za kontaktiranje službi Javnog povjerenstva u svakoj državi i teritoriju mogu se naći u 5. dijelu ove knjižice.

- ▶ **Stručni savjetnici:** vaš odvjetnik ili računovođa može također biti kandidat za neovisnog povjerenika, ali oni vjerojatno naplaćuju svoje usluge i nemaju nikakvog izravnog upliva u život osobe koja je invalid ili znanja o pitanjima invaliditeta.
- ▶ **Kompanije kao povjerenici:** savjetnici vam mogu preporučiti da osnujete kompaniju koja će biti povjerenik. U tom slučaju će se pitanje tko će biti povjerenik odnositi na ljude koji su direktori kompanije.

Razmišljajući o svim tim mogućim kandidatima, ponekad je teško napraviti izbor i možda i nema pravog odgovora.

Koliko mogu postaviti povjerenika?

Možete postaviti više povjerenika kako biste uključili ljude s raznim znanjima i sposobnostima. Na primjer, možete za povjerenika postaviti člana obitelji koji je u stalnom kontaktu s osobom koja je invalid, a postaviti i povjereničko društvo koje je sposobno voditi brigu o financijskim pitanjima trusta i uvijek će biti tu i moći obavljati svoju ulogu dok je osoba koja je invalid živa.

Ili možete postaviti tri osobe koje pružaju različite stvari koje su vam potrebne i osiguravaju da ostali pošteno ispunjavaju obveze u interesu osobe koja je invalid.

Primjer

Margaret ima smanjenu intelektualnu sposobnost i treba joj pomoć kad je u pitanju novac. Njena majka Christine razmišlja o tome koga bi mogla postaviti za povjerenike.

Margaretin brat Paul je blizak s Margaret pa je Christine uvjeren da će on uvijek učiniti ono što je najbolje za Margaret, iako će njemu pripasti sve ono što ostane u trustu kada Margaret umre. Međutim, Paul ima tek 20 godina i ni sam se baš dobro ne snalazi s novcem, iako Christine misli da će biti ozbiljniji kako bude zreliji.

Christine ima sestru Julie koja se jako dobro slaže s Paulom, zato Christine misli da bi ona, kao povjerenik, bila dobra ravnoteža Paulu.

Christinein računovođa, Bruce, također je uključen u planiranje njenih financijskih poslova kako bi se osiguralo da se o Margaretinoj budućnosti dobro vodi računa. Christine razmišlja i o njemu kao povjereniku.

Ona odlučuje postaviti ih sve troje kako bi postigla mješavinu s jedne strane neovisnosti, a s druge strane i bliskosti s Margaret. Ona vjeruje da će se oni dobro slagati i smatra da se isplati platiti Bruceu za njegove usluge.

Ne postoji ograničenje koliki se može postaviti broj povjerenika, ali je s praktičnog stajališta nepoželjno imati više od tri.

Prednost tri povjerenika u odnosu na dva je što se svaki nesporazum može riješiti većinskim brojem (ako to dopušta ugovor u trustu ili oporuka) tako da nema zastoja.

Što ako povjerenik umre ili ne može prihvatiti imenovanje?

Možete specificirati u ugovoru o trustu ili oporuci tko može postaviti dodatne povjerenike ili zamjenu povjerenicima. To je obično sam povjerenik ili više povjerenika. Ako se pojavi situacija da nema povjerenika, Zakoni o povjerenicima u svakoj državi i teritoriju specificiraju tko će preuzeti ulogu, a ako te odredbe ne daju rezultata, sudovi imaju ovlasti postaviti povjerenike.

Da bi se osiguralo da su povjerenici osobe koje ste vi odabrali (koliko je vama poznato), treba specificirati tko će biti zamjenski povjerenici i kako će oni biti postavljeni.

Neka važna praktična pitanja kada se utemeljuje trust

Dva su glavna pitanja koja treba imati na umu kada se utemeljuje trust.

- ▶ **Ako utemeljujete trust za života, možete li priuštiti da stavite imovinu u trust?** To jest, možete li u mirovini biti bez te imovine? Kada je predate trustu, nećete moći imati kontrolu nad tom imovinom niti je moći dobiti natrag za sebe. Imovina će biti korištena u korist osobe koja je invalid.

Primjer

Silvio i Anna žele osigurati sredstva svom sinu Marcu koji je invalid. Oni su u mirovini, imaju kuću i nešto novca u fondu uplaćene mirovine. Razmišljaju preći živjeti kod drugog sina Tonya, prodati kuću i staviti novac u trust za Marca. Odu do financijskog savjetnika koji im napominje da ako jednog dana, iz bilo kojeg razloga, ne budu mogli ostati kod Tonya, naći će se pred problemom: neće moći izvaditi novac iz trusta za osobnu upotrebu pa si možda neće moći priuštiti neki drugi smještaj od mirovine.

Trust za Marca mogu sada utemeljiti, ali ne staviti puno novaca u njega. Savjetnik im kaže koliki su troškovi i kakva je papirologija potrebna za vođenje trusta, što moraju izvagati u odnosu na osjećaj sigurnosti koji će dobiti znanjem da su utemeljili trust sada i da su učinili najbolje što su mogli za Marca.

Odlučuju zadržati novac u investicijama na svoje ime, za slučaj da im zatreba, a oporučno staviti novac u trust za Marca, kada i jedno i drugo umru.

- ▶ **Trustovima se ne otvaraju mogućnosti za ono što inače ne postoji.** Iako uspostava trusta može po sebi biti korisna, to ovisi o sredstvima koja imate vi ili drugi i koja su spremni staviti u trust u korist osobe koja je invalid. Povjerenici imaju ograničene ovlasti kada je u pitanju imovina u trustu. Postavljanje nekoga za povjerenika osobi koja je invalid ne daje toj osobi pravo, kakvo se ima za skrbništvo ili upravljanje financijskim poslovima, nad imovinom čiji je izravni vlasnik osoba koja je invalid.

Primjer

James je invalid jer je bio teško ozlijeđen u prometnoj nesreći i ne može raditi. On posjeduje kuću i ima priličnu svotu novca koju je uštedio prije nesreće. James je sposoban voditi većinu svojih poslova uz pomoć svoje sestre Susan.

Susan odlučuje utemeljiti trust za Jamesa i postavlja svoju kćer Sarah kao povjerenika. Sarah želi zaštititi Jamesa, jer se boji da ga ljudi iskorištavaju.

Kao povjerenica Jamesovog trusta, Sarah nema pravo imati kontrolu nad Jamesovom osobnom imovinom. Ostaje joj kao mogućnost pomagati da zaštititi njegovu imovinu ili podnijeti zahtjev Tribunalu za skrbništvo (Guardianship Tribunal) u državi u kojoj žive da Tribunal postavi Jamesu upravitelja financijskih poslova (što može biti Sarah ili netko drugi) kako bi imala kontrolu nad novcem.

Kako ću podijeliti imovinu svojoj obitelji?

Ako vam je osoba koja je invalid jedino dijete, to vjerojatno neće biti veliki problem: svu svoju imovinu možete dati sinu ili kćeri kroz trust ili oporuku, bez polaganja prava drugih zbog konkurencije.

No ako pored osobe koja je invalid ima i druge djece, roditelji i drugi članovi moraju pažljivo razmotriti kako će se pobrinuti i za drugu djecu, a ne samo za dijete koje je invalid.

Obično se koristi slijedeća struktura:

- ▶ utvrditi koliko će pripasti svakom djetetu;
- ▶ staviti dio koji pripada djetetu koje je invalid u trust (sada ili oporučno); i
- ▶ dati upute da imovina koja je preostala u trustu nakon što je umrla osoba koja je invalid ili je više ne bude trebala, pripadne drugim članovima obitelji ili dobrotvornom društvu ili bilo kome drugom koga smatrate prikladnim.

Odluka o tome kako podijeliti imovinu svojim članovima obitelji može biti vrlo teško pitanje koje ovisi o pitanjima kao što su:

- ▶ koja će se imovina dijeliti – što je više ima, lakše će biti napraviti ravnotežu među svima;
- ▶ kakvu imovinu posjeduje osoba koja je invalid na svoje ime i kakav će prihod najvjerojatnije primati ubuduće;
- ▶ kakvo je rješenje napravljeno u svezi smještaja za osobu koja je invalid i koliko je sigurno to rješenje;
- ▶ treba li vašu kuću, koja je obično glavni posjed, zadržati za osobu koja je invalid;
- ▶ pitanja vezana za socijalnu skrb, uključujući i mogućnost promjena propisa socijalne skrbi ubuduće;
- ▶ moguće promjene usluga koje se nude osobi koja je invalid, kako državnih, tako i privatnih, do kojih ubuduće može doći;
- ▶ trebate li osigurati dodatne resurse za osobu koja je invalid i odgoditi ono što je u interesu druge djece dok osoba koja je invalid ne umre ili iz drugih razloga ne bude više trebala pomoć od trusta; i

- ▶ potrebe drugih ljudi u obitelji, kao na primjer maloljetne djece koja moraju završiti školovanje ili odrasle djece kojima je također potrebna potpora.

Stavljanje većine svoje imovine u trust (za svog sina ili kćer koje je invalid) može dovesti drugu djecu u situaciju da moraju jako dugo čekati dok ne dobiju svoj dio. Puno toga će ovisiti i o tome koliko su se oni sami snašli i sebi osigurali sredstva za život ili im je potrebna pomoć. Razni ljudi će te probleme rješavati na razne načine pa ni u ovom slučaju ne postoji pravi odgovor.

Nekim roditeljima je najbolje rješenje dati više svom sinu ili kćeri koje je invalid, jer su njegove/njene potrebe (ili nesigurnosti vezana za te potrebe) veće i manja je mogućnost da može osigurati sredstva za sebe u usporedbi s drugom djecom. Čak i ako osoba koja je invalid ima osiguran smještaj, u slučaju da dođe do neke promjene, možda će se morati smještaj privatno financirati, što može biti jako skupo, pa bi stvaranje rezervnog fonda za to bila prioritarna stvar. Troškovi uzdržavanja, uz sredstva koja osigurava vlada, mogu također biti veliki.

Neki roditelji smatraju da je jednaka raspodjela pravilna, kako bi bili pravedni prema svima: invaliditet nije razlog da jedno dijete dobije više ili manje. Neki roditelji odlučuju dati veći dio svoje imovine drugoj djeci, ako dijete koje je invalid ima odgovarajući stambeni smještaj koji će, kako po svemu izgleda, biti na raspolaganju i ubuduće.

Vaše odluke se mogu vremenom i mijenjati, kako se budu mijenjale i okolnosti.

Primjer

Alex i Rita imaju dvoje djece: Anne, koja ima 12 godina i Petera, koji ima 15 godina. Peter je intelektualno hendikepiran. Teško je ocijeniti kakve će potrebe Peter imati. Ako se nešto dogodi Alexu i Riti dok je Anne još mlada, Anne će također trebati potporu da završi školovanje. Alex i Rita odluče podijeliti imovinu na jednake dijelove i postaviti povjerenike da vode brigu o Peterovom dijelu, a postaviti i povjerenike za dio koji pripada Anne (koji mogu koristiti novac za plaćanje njenog školovanja) ako ne bude imala punih 21 godinu kada Alex i Rita umru.

Nakon deset godina Alex i Rita promijene svoje oporuke. Anne je sada već gotovo samostalna. Peter živi u grupnom smještaju i to bi moglo tako i ostati. Međutim, Alex i Rita smatraju, obzirom da bi Peteru moglo trebati više sredstava ubuduće ako dođe do promjene njegovog smještaja, da bi njemu sada trebali dati dvije trećine svoje imovine.

Previše je mogućih rješenja da bi se moglo ulaziti u sve detalje. Što odgovara vašoj viziji i okolnostima, pitanje je koje treba pažljivo razmotriti kod pripremanja oporuke ili utemeljenja trusta. Adekvatan pravni i financijski savjet može vam pomoći da imate punog uvida u situaciju u kojoj se vi nalazite.

O ovim pitanjima se mora otvoreno porazgovarati sa svima na koje se to odnosi (što uključuje i osobu koja je invalid, koliko je to moguće) i doći do sporazuma što će se učiniti. Time će se osigurati da neće doći do iznenađenja nakon vaše smrti. Ako postoji sukob u obitelji i treba vam pomoć u rješavanju tog problema, pomoć možete dobiti od Službe za obiteljsko posredovanje i savjetovanje (Family Mediation and Counselling services) koja postoji u svakoj državi i teritoriju.

Temeljem inicijative Službe za rješavanje obiteljskih odnosa skrbnika (Family Relationship Services for Carers), osigurana su financijska sredstva za usluge posredovanja i savjetovanja kako bi se pomoglo roditeljima i drugim članovima obitelji da dođu do sporazuma o rješenjima za privatno osiguranje sredstava i pomogne obiteljima da riješe obiteljski sukob i dogovore se o rješenju koje je najbolje za cijelu obitelj.

Više informacija možete naći u 6. dijelu.

Kako se razni uvjeti smještaja uklapaju u ovo?

Trenutno postoji velika potreba za smještajem ljudi kojima je potreban visoki stupanj pomoći. Mogućnosti su ograničene i često su bolne obiteljima kada o tome moraju razmišljati – na primjer, dugoročna skrb u domu, hostelu ili instituciji za onesposobljene.

Države i teritoriji uvode promjene, kao svoj odgovor na potrebe koje su naveli ljudi koji su invalidi i njihove obitelji, kako bi se našle prikladnije opcije za takve osobe. Ne postoji odgovor po načelu 'model koji odgovara svima'; najbolji način je ponuditi razne mogućnosti smještaja koje bi odgovarale potrebama svakog pojedinca. Te mogućnosti uključuju samostalno življenje uz zastupanje interesa osobe; dijeljenje prostora s još jednom osobom koja može ili ne mora biti invalid, uz potrebnu potporu; samostalni stambeni smještaj u sklopu smještaja koji osigurava Ministarstvo stambenih pitanja uz 24-satnu potporu; ili ostajanje u obiteljskoj kući uz potrebno zastupanje i pomoć.

Neke obitelji pokušavaju naći održivi smještaj svom članu obitelji zajedno s drugim obiteljima, gdje su resursi objedinjeni kako bi se osiguralo prikladno rješenje zajedničkog korištenja stambenog smještaja. Postoji niz malih obiteljskih organizacija koje su organizirale i vode obitelji, koristeći novu metodu organiziranja stambenog smještaja za svoje članove obitelji koji su invalidi, uz neslužbenu i službenu pomoć.

Kada se gleda kako trust pomaže u mogućnostima smještaja, treba znati da utemeljenje trusta, dok ste živi ili oporučno, ne stvara nove resurse. Da bi se stekla određena sigurnost u smislu raspoloživog smještaja članu obitelji koji je invalid, sami morate naći to rješenje kako bi ono bilo spremno kada se pojavi potreba. No važno je također ostaviti povjereniku dovoljno fleksibilnosti da odgovori na promjenu želja i potreba i na nove ideje kako se može najbolje pružiti potpora.

Ovo pitanje može biti riješeno za osobe koje su intelektualno hendikapirane, koje su 'u sustavu', kojima je smještaj osigurala organizacija koja pruža usluge ili vlada, što će se, kako izgleda, i nastaviti. No uvijek postoji mogućnost da se situacija promijeni. Na primjer, postojeći smještaj možda više neće odgovarati za 10 godina ili se organizacija koja pruža usluge može zatvoriti ili promijeniti način pružanja svojih usluga.

Za roditelje čiji sin ili kćer koji/koja je invalid još uvijek živi s njima kod kuće, problem će biti kako nastaviti pružati skrb kada oni ostare. Nagla promjena stanja može nastupiti kada roditelji umru i osoba koja je invalid mora se preseliti u novi, nepoznati smještaj.

Jako je važno organizirati pristup smještaju koji je prikladan i dostupan. To bi bilo dobro učiniti prije nego što trust ili oporuka stupe na snagu. Morat ćete povjerenicima dati pravo da pribave prikladan smještaj, uz upute što biste vi željeli, ako to bude ostvarivo.

Možda ćete morati imati sredstva osigurana za:

- ▶ osiguranje, općinski porez, održavanje i druge troškove vezane za stambeni smještaj; i
- ▶ usluge potrebne za skrb i potporu.

Nema korsiti osigurati smještaj za osobu koja je invalid ako ne postoje sredstva za održavanje ili pomoć osobi koja je invalid da tu ostane. Ako nema dovoljno novca za te stvari, vaše rješenje neće potrajati i imovina će možda morati biti prodana kako bi se osigurala sredstva za kupovinu nečeg što je prikladnije. Novac za plaćanje troškova može pritjecati od prihoda trusta ili od novca osobe koja je invalid, u vidu prihoda, ušteđevine ili isplata socijalne skrbi.

Usluge za pomoć i njegu obično koštaju puno, osobito ako su te usluge potrebne dugi niz godina. Ako imate namjeru osigurati sredstva za te usluge svojom oporukom ili trustom, morat ćete uzeti u obzir moguće troškove i financijska sredstva za izvršenje kojim bi se pokrile te usluge za mogućih 30 ili 40 godina. Potpuno financiranje tih usluga bilo bi nemoguće za veliki broj ljudi jer ne bi imali dovoljno sredstava da pokriju te troškove. Morat će razmotriti usluge koje nude državne i nedržavne organizacije i razmisliti kakav doprinos mogu dati kako bi postigli najbolje rješenje koje mogu priuštiti.

Posebni trustovi za invalide

Da bi se pomoglo obiteljima u planiranju imovine, australska vlada je donijela zakon kojim se pružaju povlastice u provjeri sredstava za socijalnu skrb i prihoda za veterane, gdje određeni uvjeti moraju biti zadovoljeni za određene darovnice i za trustove koji se zovu posebni trustovi za invalide. Svatko može utemeljiti posebni trust za glavnog korisnika koji je teški invalid, ukoliko su zakonski uvjeti zadovoljeni.

U središtu ideje specijalnog trusta za invalida je poticati ljude da sami osiguraju sredstva za troškove smještaja i skrbi članova obitelji koji su teški invalidi. Posebni trust za invalida može u tome pomoći jer povlastice socijalne skrbi mogu riješiti pitanja kako financijska sredstva koja su u trustu mogu utjecati na ostvarivanje prava primanja socijalne skrbi. No ako je raspoloživi iznos malen, tako da smanjenje prava na primanja socijalne skrbi ne predstavlja znatan problem, posebni trust za invalida možda nema neko posebno značenje. Detaljnije informacije o posebnim trustovima za invalide potražite u knjižici *Posebni trustovi za invalide – Sređivanje stvari*.

Može li moje rješenje vezano za trust ili moja oporuka biti osporena?

Kada pokušavate izvagati gore navedene čimbenike, treba razmotriti i problem koji se nalazi u pozadini: **mogućnost da će neki bliski član obitelji, koji je nezadovoljan načinom kako ste vi odučili podijeliti imovinu, osporiti vašu odluku nakon vaše smrti.** To može biti problem ako utemeljite trust koji će se koristiti dok ste još uvijek živi umjesto da to učinite oporučno. Transakcije koje ste poduzeli prije smrti mogu ponekad biti osporene i zaustavljene na temelju osporavanja oporuke.

Ako odlučite ostaviti veliki dio svoje imovine svom sinu ili kćeri koji/koja je invalid, druga djeca mogu navesti da njima niste osigurali dovoljno sredstava. Čak i ako ostavite imovinu djeci u jednakim dijelovima, jedno dijete još uvijek može iznijeti takve tvrdnje. Zahtjevi te vrste mogu dovesti do burnih sudskih parnica, a pravni i sudski troškovi se obično plaćaju iz sredstava vaše ostavine.

Nema načina kako možete biti apsolutno sigurni da vam oporuka neće biti osporena. Najbolji pristup je porazgovarati o tim pitanjima i naći sporazumno rješenje s obitelji kako će se upravljati budućim potrebama i željama osobe koja je invalid. Razgovor o tim problemima s obitelji i, ako je moguće, s jednim od ključnih ljudi u životu dotične osobe, pomoći će članovima obitelji da postignu dogovor što treba učiniti, što je u interesu osobe koja je invalid.

Ako biste željeli porazgovarati s nekim o nesporazumu ili sukobu u vašoj obitelji, možete se javiti Službi za obiteljsko posredovanje i savjetovanje (Family Mediation and Counselling Services). Podaci za kontaktiranje nalaze se u 5. dijelu ove knjižice.

Vaš pravni savjetnik može vam pripremiti objašnjenje razloga zašto ste tako podijelili imovinu, koje može biti uključeno u vašu oporuku ili u posebni dokument. Time se može smanjiti mogućnost osporavanja oporuke.

Osiguranje imovine svom članu obitelji koji je invalid je važna stvar. Mogućnost da može doći do spora ne bi trebao biti razlog koji će vas spriječiti da učinite ono što smatrate da je potrebno učiniti. Kada detaljno razmotrite opcije, uz dobivanje stručnih savjeta, činjenica da drugi neće biti zadovoljni s onim što činite ne bi vas trebala zaustaviti da donesete rješenja koja se vama čine najboljim. Ako postoji spor, izvršitelj vaše oporuke ga može pokušati riješiti da se ne bi trošilo puno novca od ostavine na pravne troškove.

Trebam li detaljno navesti u trustu što želim da bude učinjeno?

Možete dati malo ili puno podataka o tome što želite da vaši povjerenici čine za osobu koja je invalid. Ako specificirate što povjerenici **moraju** raditi, može doći do problema ako se okolnosti promijene kako vi to niste očekivali.

Ne možete predvidjeti sve moguće situacije s kojim će se povjerenici suočavati, za 20 godina ili čak samo 10 godina, jer puno toga se ne može znati. Prilikom utemeljenja trusta ili oporuke, možete učiniti samo najbolje što možete sa sredstvima i informacijama kojima raspolazete.

Općenito je poželjno dati dosta fleksibilnosti povjerenicima kako biste im omogućili da mogu potpuno i slobodno odlučivati u svim nastalim situacijama. Dajući im natuknice o tome kako biste vi željeli da se radi za osobu koja je invalid, omogućit će trustu da nađe fleksibilna rješenja umjesto krutog pristupa.

Morate naći razumnu ravnotežu kontrole nad postupcima povjerenika i istovremeno ne biti previše detaljni. To možete učiniti dajući opće natuknice u ugovoru o trustu ili oporuci o tome kako bi povjerenici trebali obavljati svoje obveze. Ugovor o trustu ili oporuka navode da dobrobit osobe koja je invalid mora biti najvažnija briga povjerenika. To znači, povjerenicima nije zadatak da uštede novac za one koji će jednog primiti ono što je preostalo u trustu. Smjernicama se mogu izraziti opća načela kojih želite da se povjerenici pridržavaju i reći im s kim se moraju konzultirati.

Ova knjižica ne ulazi u prednosti i mane kako se oporezuju trustovi; no neke informacije se mogu naći u knjižici pod naslovom, 'Posebni trustovi za invalide – Sređivanje stvari'. **To je pitanje za koje je potreban stručni pravni i financijski savjet.** Podaci o tome kako ćete naći odvjetnika nalaze se pri kraju ove knjižice. Svaka pravna udruga u državama i teritorijima može vam pružiti informacije o odvjetnicima koji rade na oporukama i ostavini.

Kako ću prenijeti sve što znam o potrebama osobe koja je invalid?

Previše podataka ne može stati u oporuku ili trust, osobito ako se podaci mijenjaju. To se može izbjeći tako da pripremite informacije koje ćete dati povjerenicima kako biste im pomogli u njihovim zadacima, a što nije uneseno u trust ili oporuku. To može biti popis svega što znate što je dobro ili loše za osobu koja je invalid i objašnjenje na koji način dotična osoba iznosi svoje potrebe i želje: koje aktivnosti osoba voli, a koje ne voli, što može, a što ne može sama činiti za sebe u kući, kakvu pomoć treba da može sudjelovati u aktivnostima, koji su lijekovi i terapije, tko joj pruža usluge, itd. To možete mijenjati i dopunjavati kako se stvari razvijaju.

Iako te informacije i vaše sklonosti u raznim stvarima neće zakonski obvezivati povjerenike, one će predstavljati izuzetnu pomoć povjerenicima kako bi mogli učiniti ono što je najbolje za osobu koja je invalid. Naravno, član obitelji koji je invalid u čestim slučajevima je sposoban i sam reći te vrste stvari, u većoj ili manjoj mjeri, a i to je nešto na što bi povjerenike trebalo uputiti da uzmu u obzir.

4.dio

Kako doći do pravnih i financijskih savjeta

Kako naći odvjetnika

Dobro je konzultirati se s odvjetnikom kada se radi o pravnim savjetima u svezi pravljenja oporuke ili utemeljenja trusta, ali oni imaju puno manje znanja i razumijevanja za potrebe osoba koje su invalidi i poznavanje društvenih službi i službi za invalide. Kada pokušavate naći odvjetnika koji bi odgovarao vašim potrebama, korisno je pitati druge obitelji ili ljude koje poznajete, koji su u sličnoj situaciji u kojoj se i vi nalazite, kako su oni našli odvjetnika i mogu li vam nekoga preporučiti.

Ako vam ne mogu dati preporuku, neke države i teritoriji imaju pravne centre koji su specijalizirani za usluge osobama kojima je potreban visoki stupanj pomoći. Njihove podatke možete naći na stranicama gdje se nalaze podaci za kontaktiranje. No većina država i teritorija nema te centre pa je najbolje kontaktirati Društveni pravni centar (Community Legal Centre) ili Pravnu udrugu (Law Society) tamo gdje živite.

Ako vam vaš odvjetnik ne može dati savjete o pitanjima koja se odnose na područje invaliditeta i planiranja imovine za osobu koja je na visokom stupanju potreba, možda ćete ga morati podučiti o nekim stvarima. Ako imate dobro pripremljen plan, možete reći odvjetniku koje stvari u planu ne želite mijenjati, a za koje vam je potreban savjet.

Kada napravite konstrukciju sa svojim odvjetnikom, zamolite odvjetnika za savjet trebate li potražiti daljnje financijske savjete za svoj plan.

Podaci koje trebate dati odvjetniku

Vaši podaci:

- ▶ ime i prezime, adresa i zanimanje;
- ▶ imena djece i njihova dob;
- ▶ u kakvoj su situaciji vaša djeca koja nisu onesposobljena (bračno stanje, djeca, radni status i zanimanja, stambeno pitanje);
- ▶ ako utemeljujete trust koji će se koristiti za vašeg života, vaše stanje po pitanju socijalne skrbi;
- ▶ približna vrijednost vaše imovine: vaše kuće, drugih financijskih sredstava, očekivane mirovine iz fonda uplaćene mirovine, itd.;
- ▶ ako pravite oporuku, kako želite raspodijeliti svoju imovinu potencijalnim korsinicima;

- ▶ ako utemeljujete trust koji će se koristiti za vašeg života, koliko imovine želite staviti u taj trust;
- ▶ da li ćete trebati ostaviti svoju kuća za osobu koja je invalid;
- ▶ koga želite postaviti za povjerenika;
- ▶ želite li osigurati sredstva za plaćanje povjerenika;
- ▶ ima li nekih određenih stvari koje biste željeli nekome dati; i
- ▶ želite li imenovati nekoga tko će biti postavljen za skrbnika ili financijskog upravitelja vašem sinu ili kćeri koji/koja je invalid, ako ga bude trebao?

Podaci o osobi koja je invalid:

- ▶ vrsta i stupanj invaliditeta, aranžman u svezi skrbi i smještaja: u kući, u ustanovi, drugi pružatelji usluga;
- ▶ kakvu sigurnost vam pružaju ti aranžmani i koliko dugo bi oni mogli potrajati;
- ▶ koliki stupanj potpore je potreban i otkud bi, po vama, to trebalo biti osigurano;
- ▶ rješenje po pitanju socijalne skrbi i koliko se osoba na to oslanja;
- ▶ imovina koju posjeduje osoba koja je invalid na svoje ime; i
- ▶ može li on/ona napraviti oporuku.

Kako naći stručnjaka za planiranje financija

Kako ćete znati kome možete vjerovati da će vam pomoći u izradi financijskog plana može stvarati veliku zebnju članovima obiteljima. Mnogi stručnjaci za planiranje ne znaju puno o problemima invaliditeta i pitanjima koja se odnose na buduće planiranje. Ako u razgovoru s odvjetnikom zaključite da bi vam koristilo potražiti savjet od računovođe ili stručnjaka za planiranje financija, a niste već ranije uspostavili odnos s takvom osobom, za početak se dobro raspitati kod drugih obitelji koje su u sličnoj situaciji i kod poznanika i saznati imaju li informacije ili savjete iz tog područja. Možda će vam moći nekoga preporučiti.

Većina financijskih savjetnika ima ograničeno znanje o pitanjima s kojim se suočavaju obitelji koje osiguravaju sredstva svom članu obitelji kojem je potreban visoki stupanj potpore. Kada birate financijskog savjetnika, pitajte kakvo ima osobno iskustvo u davanju savjeta ljudima koji su u sličnoj situaciji kao što ste vi. Australaska udruga za financijsko planiranje (Financial Planning Association of Australia) može vam pomoći da nađete akreditiranu osobu za planiranje na svom području. Njihov besplatni broj je u popisu podataka za kontaktiranje na kraju ove knjižice. No oni nemaju, podatke o ekspertizi stručnjaka za palniranje u području invaliditeta.

Možete kontaktirati Australsku komisiju za vrijednosne papire i investicije (Australian Securities and Investment Commission) putem njihove web stranice na <http://www.asic.gov.au>, poslati im email na infoline@asic.gov.au ili ih nazvati na 1300 300 630 i zatražiti besplatni primjerak knjižice 'Getting Advice'.

Osim što možete odnijeti plan savjetniku, razmislite kakav prihod biste morali ostvariti kako biste osigurali sredstva svom članu obitelji kojem je potreban visoki stupanj potpore u budućnosti. Prikupite podatke i na koje beneficije dotična osoba ima pravo u svezi smještaja, koji će pomoći savjetniku da pripremi financijski plan koji će u potpunosti odgovoriti vašim potrebama.

5. dio

Korisni kontakti

Za cijelu Australiju

Usluge savjetovanja i posredovanja za obitelji

Roditelji koji privatno organiziraju buduću skrb za svog sina ili kćer koji/koja je invalid, mogu dobiti pomoć koju im omogućuje obiteljsko posredovanje i savjetovanje.

Na temelju inicijative Usluga za odnose u obitelji namijenjene skrbnicima (Family Relationship Services for Carers) osigurana su sredstva za usluge savjetovanja obitelji i posredovanja kako bi pomogle roditeljima i drugim članovima obitelji da postignu sporazum o privatnim aranžmanima osiguranja sredstava i pomogle obiteljima da riješe obiteljsku svađu i dogovore se o rješenju koje je najbolje za cijelu obitelj.

Niže navedene organizacije su odabrane da pružaju informacije, potporu, savjetovanje i posredovanje, a usluge se pružaju u sklopu Programa usluga odnosa u obitelji (Family Relationship Services Program) (FRSP). Pružat će potporu i stručne savjete roditeljima kako bi im pomogle napraviti plan za buduću skrb njihovog sina ili kćeri, omogućujući roditeljima da nađu smirenje i osiguraju stalnu skrb osobi koja je invalid.

Australian Capital Territory	Centacare Canberra – Goulburn Telefon: 02 6162 6100
New South Wales	Interrelate Family Centres Telefon: 02 9745 5544
Queensland	Centacare Catholic Family and Community Services Telefon: 07 3252 4371
South Australia	Uniting Care Wesley Adelaide Inc Telefon: 08 8202 5111
Tasmania	Relationships Australia Tasmania Telefon: 03 6421 5800
Victoria	Eastern Access Community Health Inc Telefon: 03 9871 1800
Western Australia	Anglicare WA Inc Telefon: 08 9263 2050
Northern Territory	Centacare NT Telefon: 08 8944 2000

Više informacija o FRSP možete naći na www.facs.gov.au/internet/facsinternet.nsf/family/frspfamilly_relationships_service_program.htm

Pravni savjeti

Pogledajte pravne centre i pravne udruge u svojoj državi ili teritoriju na slijedećem popisu.

Financijski savjetnici

Financial Planning Association of Australia – Find a Planner Service 1800 626 393

Australian Securities and Investments Commission (ASIC)

FIDO (financijski savjeti i provjere) je ASIC-ova web stranica za korisnike.

Kontaktirajte ih emailom na infoline@asic.gov.au ili telefonom 1300 300 630

New South Wales

Organizacija	Podaci za kontaktiranje	Napomene
Law Society of NSW	<p>170 Phillip Street SYDNEY NSW 2000 DX 362 Sydney Telefon: (02) 9926 0333 Faks: (02) 9231 5809 Email: lawsociety@lawsocnsw.asn.au Website: www.lawsociety.com.au</p>	<p>Služba upućivanja odvjetnicima (Solicitor Referral Service) u sklopu Law Society of New South Wales pomaže ljudima da nađu privatnu odvjetničku firmu ili akreditirane specijaliste za određeno pravno područje. Službu možete kontaktirati na (02) 9926 0300 ili putem interneta na: www.lawsociety.com.au/Search/Query.aspx</p> <p>Upute vezane za pravne informacije ili pravni savjet najbolje je uputiti u LawAccess NSW na 1300 888 529 ili pogledati LawAccess web stranicu: www.lawaccess.nsw.gov.au (vidi 'Wills and Estates'). Informacije uključuju upućivanje za oporuke u NSW Legal Aid Services i informativne listove kojim se objašnjava što su oporuke, punomoći i planiranje ostavine.</p>
Intellectual Disability Rights Service (IDRS)	<p>2C/199 Regent Street REDFERN NSW 2016 Telefon: (02) 9318 0144 Besplatni broj: 1800 666 611 Website: www.idrs.org.au</p>	<p>IDRS je specijalizirani društveni pravni centar (Community Legal Centre) koji pruža pravnu pomoć ljudima koji su intelektualno hendikepirani i njihovim članovima obitelji, skrbnicima, zagovornicima i drugima kojima je potreban savjet u ime osobe koja nema intelektualnu sposobnost. IDRS upućuje specijaliziranim odvjetnicima u tom području.</p>
Combined Community Legal Centres Group (NSW) Inc.	<p>Suite 3B, Briard House 491 - 493 Elizabeth St SURRY HILLS NSW 2010 Telefon: (02) 9318 2355 Faks: (02) 9318 2863 Website: www.nswclc.org.au</p>	<p>Društveni pravni centri (Community Legal Centres) (CLC) su samostalne društvene organizacije koje pružaju besplatne pravne savjete i informacije kao i pravnu pomoć pojedincima i zajednicama u cijelom NSW. U NSW postoji 41 društveni pravni centar. Centri pružaju povjerljive pravne savjete i pomoć u nizu pitanja, među kojima su i oporuke. Svatko kome je potreban savjet ili pomoć, a ne može si priuštiti usluge privatnog odvjetnika, može kontaktirati CLC. Može se dobiti tumača a svi podaci o klijentima su strogo povjerljivi. Za popis Community Legal Centres u NSW, pogledajte Website: www.nswclc.org.au/CLCs.html</p>

Public Trustee	<p>19 O'Connell Street SYDNEY NSW 2000 Telefon: 1300 364 103 Website: www.pt.nsw.gov.au Upiti putem interneta: www.pt.nsw.gov.au/Enquiries/Default.aspx</p>	<p>Uloga Javnog povjerenika (Public Trustee) je nastupati kao neovisni i nepristrani izvršitelji, upravitelj i povjerenik ljudi u NSW. S mrežom od 19 ograničenih na cijelom području Sydneya i u regionalnim područjima po cijelom NSW, Public Trustee pruža usluge u izradi oporuke, u trustovima, upravljanju imovinom i punomoćima.</p>
Office of the Public Guardian	<p>Level 15, 133 Castlereagh Street, SYDNEY NSW 2000 Za poštu: PO Box A231 SYDNEY SOUTH NSW 1235 DX 1335 Sydney Telefon: (02) 9265 3184 Faks: (02) 9283 2645 Besplatni poziv i poslije radnog vremena: 1800 451 510 TTY: 1800 882 889 Informacije i pomoć: (02) 9265 1443 Website: www.lawlink.nsw.gov.au/opg Email: informationssupport@opg.nsw.gov.au</p>	<p>Javni skrbnik (NSW Public Guardian) je javni dužnosnik kojeg može postaviti Tribunal za skrbništvo NSW (NSW Guardianship Tribunal) za skrbnika osobi (iznad 16 godina) koja je invalid, ako nema nikog drugog tko bi dolikovao ili bio sposoban biti skrbnik.</p> <p>Public Guardian je skrbnik osobama koje mogu imati nesposobnost u vidu demencije, intelektualne hendikepiranosti, ozljede mozga ili mentalne bolesti ili koje mogu živjeti 'opasnim' životom litalice.</p> <p>Public Guardian se postavlja za skrbnika samo u 'krajnjem slučaju' ako Guardianship Tribunal smatra da se ne može postaviti privatnog skrbnika. Za više informacija pogledate: www.lawlink.nsw.gov.au/lawlink/opg/ll_opg.nsf/pages/pg_aboutus</p>
Private Guardian Support Unit (Office of the Public Guardian)	<p>PO Box A231 SYDNEY SOUTH NSW 1235 Telefon: (02) 9265 1441 Faks: (02) 9283 2645 Besplatni poziv (za pozive iz unutrašnjosti): 1800 451 510 TTY: 1800 882 889 Website: www.lawlink.nsw.gov.au/lawlink/opg Email: informationssupport@opg.nsw.gov.au</p>	<p>Odjel za potporu privatnom skrbniku (Private Guardian Support Unit) je besplatna i povjerljiva usluga za pomoć zakonski postavljenim skrbnicima u njihovoj ulozi. Ovaj odjel može pružiti pomoć kao što je: pomoć u shvaćanju svoje uloge i obveza kao skrbnika, pomoć u razumijevanju Zakona o skrbništvu u NSW (<i>NSW Guardianship Act</i>), pružanju informacija kako bi vam pomogao da donesete najbolju odluku u ime osobe koja je pod skrbništvom, pružajući praktičnu pomoć skrbnicima koji mogu trebati donositi odluke u situacijama kada postoji sukob ili spor, kao što je pomoć gdje je potrebno zagovarati ili gdje pri odlučivanju može pomoći znanje o postojanju niza usluga i mogućnosti koje se nude osobama koje su invalidi, pružajući informacije koje pomažu u radu s davateljima usluga i obavještavaju vas o svim promjenama postojećih pitanja skrbništva u svojim redovitim biltenima.</p>

<p>Office of the Protective Commissioner</p>	<p>Level 15, Piccadilly Tower 133 Castlereagh Street, Sydney or 144 Clarence Street, Sydney Za poštu: PO Box A235 SYDNEY SOUTH NSW 1232 DX 1335 Sydney Telefon: (02) 9265 3131 Izvan Sydneya: 1300 360 466 Faks: (02) 9265 3686 TTY: 1800 882 889 Website: www.lawlink.gov.au/opc Email: Estate Management Branch opcmail@opc.nsw.gov.au Private Management Support Branch pmsd@opc.nsw.gov.au</p>	<p>Na ovoj web stranici postoje dva važna linka: OPC Management i Private Management. I jedan i drugi jasno određuju uloge i obveze OPC upravitelja imovine i privatnog upravitelja imovine i pružaju informacije o nadomjesnom donošenju odluka te bude i veliku zbirku materijala za pomoć privatnim upraviteljima imovine.</p>
<p>Guardianship Tribunal</p>	<p>Level 3 / 2a Rowntree Street, Balmain Za poštu: Locked Bag 9 BALMAIN NSW 2041 Telefon: (02) 9555 8500 Faks: (02) 9555 9049 Besplatan poziv: 1800 463 928 TTY: (02) 9552 8534 Website: www.gt.nsw.gov.au Email: gt@gt.nsw.gov.au</p>	<p>Tribunal za skrbništvo (Guardianship Tribunal) donosi odluke o postavljanju skrbnika i voditelja financija ili o suglasnosti za zdravstveno i zubno liječenje osoba koje su invalidi, koje nisu sposobne same donijeti takve odluke. Guardianship Tribunal ima specifične i ograničene ovlasti. Tribunal može donositi odluke o skrbništvu i postaviti privatnog skrbnika (nekog od obitelji ili prijatelja) i/ili javnog skrbnika (Public Guardian), donositi odluke o upravljanju financijama i postaviti privatnog voditelja financija i/ili zaštitnog povjerenika (Protective Commissioner), dati suglasnost za zdravstveno ili zubno liječenje, preispitati trajne punomoći, preispitati uspostavu trajnog skrbništva, odobriti kliničko ispitivanje kako bi osobe, koje su nesposobne donositi odluku, mogle u tome sudjelovati.</p>

Victoria		Napomene
Organizacija	Podaci za kontaktiranje	
Law Institute of Victoria	470 Bourke Street, Melbourne Za poštu: PO Box 263C MELBOURNE VIC 3001 DX 350 Melbourne Telefon: (03) 9607 9311 Faks: (03) 9602 5270 Website: www.liv.asn.au Email: lawinst@liv.asn.au	Usluga traženja akreditiranog specijaliste može vam pomoći da nađete odvjetnika specijaliziranog za oporuke i ostavinu. Akreditirani specijalist mora imati iskustvo od najmanje pet godina stalnog rada i najmanje tri godine iskustva u svom području specijalizacije i mora održavati visoki stupanj stručnog unapređivanja u svom području specijalizacije, mora proći iscrpan proces ispita, kojim se ispituju poznavanje tehničke strane, pisanja i praktične advokature. Ovaj process ispita pripremili su i ocjenjuju eksperti iz tog područja. Specijalisti moraju svake tri godine ponovno podnositi molbu za akreditaciju. www.liv.asn.au/directory/specialists
Online Legal Referral Service	Telefon: (03) 9607 9550 Website: www.legalreferrals.liv.asn.au Email: referrals@liv.asn.au	Služba za pravno upućivanje (Legal Referral Service) Pravnog instituta Viktorije (Law Institute of Victoria) na internetu besplatno upućuje u pravne službe po cijeloj Viktoriji. Upute idu samo članovima Pravnog instituta Viktorije koji rade u određenim područjima prava. Te odvjetničke firme obvezuju se prvi put besplatno porazgovarati prvih 30 minuta. Nakon prvih 30 minuta usluge se naplaćuju po normalnim cijenama, kao i ako je potrebno nešto dodatno pripremiti za klijenta
Community Legal Centres Directory	Website: www.liv.asn.au/public/finda/clc	To je baza podataka za kontaktiranje koju je prikupio Law Institute of Victoria. Community Legal Centres su popisani po lokacijama ili područjima specijalizacije.
Mental Health Legal Centre Inc	Level 4, 520 Collins Street MELBOURNE VIC 3000 Telefon: (03) 9629 4422 Faks: (03) 9614 0488 Besplatan poziv: 1800 555 887 Website: www.communitylaw.org.au/mentalhealth Email: Mental_Health_VIC@clc.net.au	Ovaj centar se bavi pravnim pitanjima skrbnika/pružatelja potpore mentalno bolesnim osobama. Pruža pravne savjete svima koji su iskusili mentalnu bolest ili imali kontakt sa službama za mentalno zdravlje, kao što su saslušanja na Mental Health Review Board, skrbnička i administrativna pitanja, savjeti putem telefona i vođenje slučajeva.

<p>Villamanta Disability Rights Legal Service</p>	<p>44 Bellerine Street GEELONG VIC 3220 Besplatan poziv (samo pravna pitanja): 1800 014 111 pon-pet: 13.00-15.00 h Svi drugi pozivi: (03) 5229 2925 Faks: (03) 5229 3354 TTY: 1800 014 333 Website: www.villamanta.org.au Email: info@villamanta.org.au</p>	<p>Villamanta Disability Legal Service je besplatni društveni pravni centar diljem Viktorije koji radi isključivo po pravnim pitanjima invaliditeta, usredotočen na probleme koji pogađaju ljude koji su intelektualno onesposobljeni. Nude se sljedeće usluge: savjeti, informacije i upućivanja; preuzimanje pojedinačnog pravnog slučaja; poduka zajednice o pravnim pitanjima, prvenstveno invalida; prodaja publikacija o pitanjima prava invalida. Izobrazba davatelja usluga može se organizirati uz naplatu.</p>
<p>State Trustee</p>	<p>168 Exhibition Street MELBOURNE VIC 3000 Telefon: (03) 9667 6444 Faks: (03) 9663 4260 Website: www.statetrustees.com.au Email: kontaktirajte nas na www.statetrustees.com.au pod 'contact us'</p>	<p>Temeljna stvar kojom se bavi State Trustees je zaštita financijskih i pravnih interesa tisuća stanovnika Viktorije koji ne mogu sami voditi svoje poslove zbog mentalne bolesti, ozljede ili nesposobnosti. Viktorijski tribunal za građanska i administrativna pitanja (Victorian Civil and Administrative Tribunal) često postavlja State Trustees da obavlja ulogu upravitelja financijskih i pravnih pitanja. Služba za invalide uključuje programe kao što su program financijske samostalnosti i program intenzivne pomoći.</p> <p>Trajna punomoć je zakonski pravni dokument koji stupa na snagu kada osoba odluči da joj netko drugi pomogne u poslovima ili ako osoba postane nesposobna donositi odluke o svojim poslovima. Imati punomoć je u mnogome jednako važno kao i imati oporuku.</p>
<p>Victorian Civil and Administrative Tribunal (Guardianship List)</p>	<p>55 King Street MELBOURNE VIC 3000 Telefon: (03) 9628 9911 Besplatan poziv: 1800 133 055 (unutar Viktorije) Faks: (03) 9628 9932 Website: www.vcat.vic.gov.au (vidi 'Guardianship and Admin') Email: vcvat@vcvat.vic.gov.au</p>	<p>Viktorijski tribunal za građanska i administrativna pitanja (Victorian Civil and Administrative Tribunal) rješava, među ostalim, i sporove oko skrbništva i administrativnog upravljanja. Zahtjevi se mogu odnositi na odluke; postavljanje skrbnika koji će donositi odluke za osobu, uključujući i o smještaju osobe; postavljanje upravitelja koji će voditi financijske i pravne poslove; opoziv punomoćnika ili izmjena, obustavljanje ili donošenje neke druge odluke u svezi trajne financijske punomoći na temelju Zakona o pravnim dokumentima; opoziv ili obustava trajne punomoći ili punomoćnika (medicinsko liječenje) na temelju Zakona o medicinskom liječenju (<i>Medical Treatment Act</i>); i suglasnost za 'poseban postupak'.</p>

Office of the Public Advocate	<p>5th Floor 436 Lonsdale Street MELBOURNE VIC 3000 Telefon: (03) 9603 9500 Faks: (03) 9603 9501 Besplatan poziv: 1300 309 337 TTY: (03) 9603 9529 Website: www.publicadvocate.vic.gov.au Email: publicadvocate@justice.vic.gov.au</p>	<p>Ured javnog zastupnika (Office of Public Advocate) može ispitati probleme i, po potrebi, koristiti posebne ovlasti da ispita stvari u ime osoba koje su invalidi, ako postoji bojazan za njihovu sigurnost ili zabrinutost zbog nepoštivanja njihovih interesa. Ured može pružiti informacije o temama kao što su skrbništvo, uravljanje trajna financijska punomoć, trajna medicinska punomoć i trajno skrbništvo – planiranje budućnosti.</p>
-------------------------------	--	--

Queensland

Organizacija	Podaci za kontaktiranje	Napomene
Queensland Law Society	<p>179 Ann Street, Brisbane Za poštu: GPO Box 1785 BRISBANE QLD 4001 Telefon: (07) 3842 5842 Faks: (07) 3842 5999 Website: www.qls.com.au Email: info@qls.com.au</p>	<p>Pravna udruga u Queenslandu (Queensland Law Society) može vam, upućivanjem putem interneta, pomoći naći akreditiranog specijalistu ili odvjetnika iz područja kao što je planiranje ostavine (Estate Planning Finding). Uz opsežno iskustvo, akreditirani specijalisti su odvjetnici koji su uspješno završili program dodatnih studija iz određenog područja prava. U Queenslandu se specijalistička akreditacija može dobiti za obiteljsko pravo, pravo vezano za osobne ozljede, imovinsko pravo, nasljedničko pravo, poslovno pravo, krivično pravo, pravo vezano za komercijalne parnice, posredničko pravo, porezno pravo i useljeničko pravo.</p>
Pave the Way	<p>Mamre Association Level 1 1428 Logan Road MT GRAVATT QLD 4122 (07) 3291 5800</p>	<p>Pave the Way služba u sklopu Mamre pruža usluge u cijelom Queenslandu. Pave the Way pomaže obiteljima i osobama koje su invalidi da stvore viziju plana za danas i za budućnost, primijene tu viziju i osiguraju ostvarenje vizije i budućnosti osobe koja je invalid.</p> <p>Pave the Way:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pruža informacije obiteljima, koje se odnose na buduće planiranje • održava konzultacije s pojedincima i sastaje se s manjim grupama • organizira radne seminare • pomaže stvaranju mreže i krugova za potporu • pruža informacije o pravnim pitanjima • upućuje odvjetnicima s iskustvom u oporukama i trustovima • priprema dugoročne strategije za zaštitu obitelji.
Queensland Association of Independent Legal Services (QAIS) Inc.	<p>PO Box 119, ANNERLEY, 4130 Telefon: 3392 0644 Faks: 3392 0658 Website: www.qails.org.au Email: info@qails.org.au</p>	<p>Queenslandska udruga samostalnih pravnih službi (Queensland Association of Independent Legal Services) je vrhunsko državno tijelo koje zastupa financirane i nefinancirane društvene pravne centre u cijelom Queenslandu. Društveni pravni centri (Community Legal Centres) vam mogu pružiti savjete, preporuke, pravnu pomoć i ograničeno zastupništvo. Imenik centara Queensland Community Legal Centre može se naći na internetu na www.qails.org.au</p>

Department of Justice and Attorney-General	<p>Level 18, State Law Building 50 Ann Street, Brisbane Za poštu: GPO Box 149 BRISBANE QLD 4001 Telefon: (07) 3239 3520 Faks: (07) 3221 2534 Website: www.justice.qld.gov.au Email: mailbox@justice.qld.gov.au</p>	Ovo državno ministarstvo sadrži podatke za kontaktiranje i korisne informacije o mjerodavnim državnim službama u Queenslandu.
Public Trustee of Queensland	<p>444 Queen Street, Brisbane Za poštu: GPO Box 1449 BRISBANE QLD 4001 Telefon: (07) 3213 9288 Faks: (07) 3213 9489 Website: www.pt.qld.gov.au Email: clientenq@pt.qld.gov.au</p>	Javno povjerenstvo (Public Trustee) radi u svojstvu upravitelja ostavine pokojnika i pruža upravljanje financijama osobama koje su invalidi i pomoć u svim pravnim postupcima od strane ili u korist osobe koja je u nepovoljnijem položaju.
The Office of the Adult Guardian	<p>Level 3, Brisbane Magistrates Courts Complex 363 George Street, Brisbane Za poštu: PO Box 13554 George Street BRISBANE QLD 4003 Telefon: (07) 3234 0870 Izvan Brisbane: 1300 653 187 Faks: (07) 3239 6367 Email: adult.guardian@justice.qld.gov.au</p>	Skrbnik odrasle osobe (Adult Guardian) je neovisni statutom dužnosnik koji se postavlja po Zakonu o skrbništvu i vođenju poslova (Guardianship and Administration Act). Uloga skrbnika je zaštititi prava i interese odrasle osobe koja ima smanjenu sposobnost odlučivanja. Uz to, skrbnik odrasle osobe ima funkciju ispitati tvrdnje o zlostavljanju, zanemarenju i izrabljivanju odraslih osoba koje imaju smanjenu sposobnost odlučivanja i kojima je potrebna pomoć ili nastupati u ime odrasle osobe. Guardianship and Administration Tribunal može postaviti skrbnika odrasloj osobi, koji će imati ulogu odlučivanja u ime odrasle osobe koja ima smanjenu sposobnost odlučivanja po pitanju osobne skrbi i/ili zdravstvene njege ako nema nikog drugog tko bi htio, bio sposoban ili prikladan donositi takve odluke za tu osobu. Skrbnik odrasle osobe može ponekad imati ulogu statutarne punomoćnika za zdravstvena pitanja, kao rješenje u krajnjem slučaju.

Guardianship and Administration Tribunal	Level 9, 259 Queen Street, Brisbane Za poštu: GPO Box 1639 BRISBANE QLD 4001 Telefon: (07) 3234 0666 Outside Brisbane: 1300 780 666 Faks: (07) 3221 9156 Email: guardianship@justice.qld.gov.au	Tribunal je nadležan imenovati skrbnika i upravitelja odraslim osobama koje nemaju sposobnost odlučivanja. Tribunal radi na temelju sljedećih načela: većini ljudi koji su invalidi ne treba zakonski postavljen skrbnik ili voditelj financija; GAAT je zadnje utočište i treba ga koristiti ako osoba nije sposobna sama donositi odluke i kada se pokušalo sa svim drugim prikladnim alternativama; glavna briga koju ima pred sobom GAAT je dobrobit osobe koja nema sposobnost odlučivanja.
The Public Advocate	Floor 1, State Law Building 50 Ann Street, Brisbane Za poštu: GPO Box 149 BRISBANE QLD 4001 Telefon: (07) 3224 7424 Faks: (07) 3224 7364 Email: publicadvocate@justice.qld.gov.au	Uloga javnog zastupnika (Public Advocate) je utvrditi široku pojavu zlostavljanja, iskoristavanja ili zanemarivanja ljudi koji su nesposobni sami odlučivati zbog nedostataka u sustavu ili objektima davatelja usluga. Public Advocate daje svoj izvještaj Državnom parlamentu. Ta funkcija je poznata i pod imenom zagovaranje promjena sustava.
Disability Services Queensland	GPO Box 806 BRISBANE QLD 4000 Telefon: (07) 3224 8444 Besplatan poziv: 1800 177 120 Faks: (07) 3896 3467 TTY: (07) 3896 3471 Website: www.disability.qld.gov.au/disability_information Email: disabilityinfo@disability.qld.gov.au	Inicijativnom planiranja sukcesije 2005-06, Disability Services Queensland je osigurao sredstva za tri nevladina davatelja usluga (Mamre Association Incorporated, Parent to Parent Association Queensland Incorporated i Homes West Association Incorporated) za strategije sukcesivnog planiranja, kako bi se pomoglo invalidima i njihovim obiteljima. Sukcesivno planiranje pomaže obiteljima da iznesu svoje potrebe planiranjem primjerene potpore kroz razne faze života i izgradnjom niza neslužbenih mreža koje će pomoći osobi u njenoj mjesnoj zajednici. Planiranje budućnosti stvara veću sigurnost dotičnoj osobi kada roditelji/skrbnici ne budu više mogli obavljati svoju skrbničku ulogu. Planiranje treba napraviti što ranije, a ne čekati da se obitelj nađe u krizi.

<p>Parent to Parent Association Queensland Incorporated</p>	<p>3 Conn Street PO Box 434 YANDINA. QLD 4561 Telefon: 07 5472 7072 1800 777 723 Faks: 07 5472 7073 Email: parent@parentqld.org.au</p>	<p>Parent to Parent Association Queensland Incorporated pruža niz mogućnosti sukcesivnog planiranja u svrhu potpomaganja pozitivnih promjena u životu osoba koje su invalidi i njihovih obitelji. To uključuje stjecanje sposobnosti obitelji (Family Skill Building) kroz zajedničko planiranje u obiteljima kako bi se napravili neophodni planovi za život i uspostavile mreže obiteljske potpore; putevi u razne mogućnosti (Pathways to Possibilities) da obitelji mogu sudjelovati u vođenom putovanju k željenim planiranim budućnostima i potpori prilagođenoj osobi; i putevi u planiranje (Pathways to Planning) koristeći planiranje drugačijeg sutra uz pružanje nade (P.A.T.H. (Planning Alternate Tomorrows with Hope)). Organizacija koristi tim visokih stručnjaka za podupiranje obitelji, koji su svi roditelji djece invalida, na raznim mjestima po cijeloj državi da prenesu svoje osobno iskustvo i primijene uspješne strategije u radu s drugim obiteljima, kako bi uspješnije udovoljili izazovima u svojoj lokalnoj zajednici.</p>
<p>Homes West Association Incorporated</p>	<p>496 Sherwood Rd SHERWOOD QLD 4075 Telefon: 07 3278 2378 Website: www.homeswest.org.au Email: helend@homeswest.org.au</p>	<p>Homes West Association Incorporated je organizacija koju je utemeljio mali broj obitelji u Brisbaneu. Ova udruga je napravila strategije kako bi potakla i pomogla osobama koje su invalidi da izgrade neslužbene mreže za potporu osobi u svojoj lokalnoj zajednici, sada i ubuduće. Obitelji u Homes West rade zajednički s Community Resource Unit na širenju informacija o sukcesivnom planiranju drugim obiteljima putem radnih semirana po cijeloj državi.</p>

Australian Capital Territory

Organizacija	Podaci za kontaktiranje	Napomene
Law Society of the Australian Capital Territory	<p>Level 3, 11 London Circuit, Canberra City Za poštu: GPO Box 1562 CANBERRA ACT 2601 DX 5623 Telefon: (02) 6247 5700 Faks: (02) 6247 3754 Website: www.actlawsociety.asn.au Email: mail@actlawsociety.asn.au</p>	<p>Pravna udruga (Law Society) nudi brošuru na internetu pod naslovom 'Making A Will'. Biro za pravne savjete (Legal Advice Bureau) radi od ponedjeljka do petka od 12.30 h do 14 .00 h. Ako želite zakazati 15-minutnu besplatnu konzultaciju, nazovite Law Society na 6247 5700. Inače, možete podnijeti zahtjev, ako ispunjavate uvjete, za pro bono (besplatnu) pomoć putem interneta.</p>
National Association of Community Legal Centres	<p>Website: www.nacclc.org.au/directory/centres.htm#act</p>	<p>Društveni pravni centri (Community Legal Centres) mogu vam pružiti savjet, upute u druge službe, pravnu pomoć i ograničeno zastupanje. Popis Community Legal Centres u ACT možete naći na: www.nacclc.org.au/directory/centres.htm#act</p>
Public Trustee	<p>Ground Floor, ActewAGL House 221 London Circuit Canberra City Za poštu: PO Box 221 CIVIC SQUARE ACT 2608 Telefon: (02) 6207 9800 Website: www.publictrustee.act.gov.au Email: publictrustee@act.gov.au</p>	<p>Javno povjerenstvo (Public Trustee) pruža informacije o oporukama, upravljanju ostavinom i izvršiteljima, punomoćima i trustovima.</p>
Office of the Community Advocate	<p>3rd Floor, CFM Building 12 Moore Street, Canberra City Za poštu: PO Box 1001 CIVIC SQUARE ACT 2608 Telefon: (02) 6207 0707 Faks: (02) 6207 0688 Website: www.oca.act.gov.au Email: oca@act.gov.au</p>	<p>Ured društvenog zastupnika (Office of the Community Advocate) ima niz statutarних funkcija i ovlasti u svezi djece i mladih ljudi te odraslih osoba koje imaju mentalnu bolest ili smanjenu sposobnost odlučivanja, kojima je potrebna zaštita od zlostavljanja, iskorištavanja ili zanemarivanja.</p>

Northern Territory		
Organizacija	Podaci za kontaktiranje	Napomene
Law Society of the Northern Territory	Suite G16, 1st Floor, Paspalis Centrepoint 48-50 Smith Street (Mall), Darwin Za poštu: GPO Box 2388 DARWIN NT 0801 Telefon: (08) 8981 5104 Faks: (08) 8941 1623 Website: www.lawsocnt.asn.au Email: lawsoc@lawsocnt.asn.au	Pravna udruga (Law Society) ima službu upućivanja putem interneta, gdje možete naći odvjetnike koji se bave pitanjima kao što su planiranje imovine i oporuke. Postoji i program prvog intervjua (First Interview Scheme) putem kojeg možete dobiti početnih 30 minuta konzultacije s odvjetnikom za \$77 (što uključuje GST). Sve što trebate učiniti je kontaktirati jednu od firmi s popisa i zakazati sastanak po programu First Interview Scheme. Morate platiti na kraju konzultacije, a konzultacije su ograničene na strogo 30 minuta. Potražite ih na web stranici pod 'About the Law Society' > 'General Public Assistance and Information'
Darwin Community Legal Service	Cnr Manton St & Woods St, Darwin Za poštu: GPO Box 3180 DARWIN NT 0801 Telefon: (08) 8982 1111 Faks: (08) 8982 1112 Free call: 1800 812 953 TTY: (08) 8982 1177 Website: www.dcls.org.au Email: info@dcls.org.au	Društveni pravni centar Darwin (Darwin Community Legal Service) pruža besplatne savjete o zakonima i pomaže vam naći odvjetnika, ako vam je potreban. Tim stručnjaka za prava starijih osoba i invalida (Aged and Disability Rights Team) pruža također usluge o pravima ljudi koji imaju invaliditet.

<p>Office of the Public Trustee</p>	<p>Darwin Nichols Place, Corner Cavenagh & Bennett Streets Za poštu: GPO Box 470 DARWIN NT 0801 Telefon: (08) 8999 7271 Faks: (08) 8999 7882</p> <p>Alice Springs Centrepoint Building, Corner Hartley Street & Gregory Terrace Za poštu: GPO Box 8043 ALICE SPRINGS NT 0871 Telefon: (08) 8951 5493 Website: www.trustee.nt.gov.au Email: Public_Trustee.DDJ@nt.gov.au</p>	<p>Ured javnog povjerenstva (Office of the Public Trustee) pruža informacije i usluge o povjerenstvu, izvršitelju, izradi oporuke i vođenju osobnih financija na području Northern Territory. Ured nudi i usluge pohrane oporuka i, u kranjem slučaju, obavlja ulogu izvršitelja.</p>
-------------------------------------	--	---

Western Australia		Napomene
Organizacija	Podaci za kontaktiranje	
Law Society of Western Australia	Level 4, 89 St George's Terrace PERTH WA 6000 Telefon: (08) 9322 7877 Faks: (08) 9322 7899 Website: www.lawsocietywa.asn.au Email: info@lawsocietywa.asn.au	Ako je nekome potreban odvjetnik i može priuštiti normalnu odvjetničku naplatu, biti će upućen odvjetniku stručnom za traženo područje prava. Kada je potrebno, odvjetnik na prijemu će osobe uputiti u Legal Aid ili Law Access i bit će im pružena pomoć u popunjavanju molbenih obrazaca.
National Association of Community Legal Centres	Website: www.nacclc.org.au/directory/centres.htm#wa	Društveni pravni centri (Community Legal Centres) mogu vam pružiti pomoć; upućivanje u druge službe, pravnu pomoć i zastupanje u ograničenoj mjeri. Popis svih Community Legal Centres u Western Australia možete naći na: www.nacclc.org.au/directory/centres.htm#wa
Department of the Attorney-General	Level 16, 141 St George's Terrace PERTH WA 6000 Telefon: (08) 9264 1600 or 131217 Website: www.justice.wa.gov.au	Funkcije ovog ministarstva uključuju upravljanje državnim sudovima i tribunalima; pružanje pomoći žrtvama krivičnog djela; prijavu rođenja, smrti i vjenčanja; pružanje pomoći državnim komisijama za puštanje na slobodu i upravljanje djelatnostima javnog zastupnika (Public Advocate) i javnog povjerenstva (Public Trustee). Public Trustee pomaže uslugama povjerenstva, što uključuje i upravljanje imovinom, pravilnije oporuke, upravljanje trustom i trajnu punomoć. Public Advocate pruža usluge za potpomaganje i zaštitu prava odraslih osoba koje nemaju sposobnost donositi odluke.
Public Advocate	Level 1, 30 Terrace Road EAST PERTH WA 6004 Telefon: (08) 9278 7300 Besplatan poziv iz unutrašnjosti: 1800 807 437 Faks: (08) 9278 7333 Informacije o trajnoj punomoći line: (08) 9278 7301	Javni zastupnik (Public Advocate) je neovisni statutarni dužnosnik koji je postavljen u svrhu potpomaganja i zaštite dostojanstva i samostalnosti osoba koje nemaju sposobnost same donositi odluke i u svrhu smanjenja opasnosti od zanemarivanja, iskorištavanja i zlostavljanja.

Public Trustee	<p>565 Hay Street, Perth Za poštu: GPO Box M946 PERTH WA 6843 Telefon: (08) 9222 6777 Faks: (08) 9222 6607 Besplatan poziv: 1800 642 777</p>	<p>Javno povjerenstvo (Public Trustee) upošljava specijalizirane odvjetnike, računovođe i vrlo iskusne dužnosnike trustova da zastupaju interese imovine pod upravom, korisnike te imovine i financijske poslove onih za koje je Public Trustee postavljen za upravitelja.</p>
----------------	---	--

South Australia	Napomene
<p>Organizacija</p> <p>Law Society of South Australia</p>	<p>Podaci za kontaktiranje</p> <p>124 Waymouth Street, Adelaide Za poštu: GPO Box 2066 ADELAIDE SA 5000 DX 333 ADELAIDE Telefon: (08) 8229 0222 Faks: (08) 8231 1929 Website: www.lawsociety.sa.asn.au Email: email@lssa.au</p>
<p>Napomene</p> <p>Služba pravnih savjeta (Legal Advisory Service) zakazuje sastanke ponedjeljkom, srijedom i četvrtkom od 17.30 h do 19.00 h. Dvadesetminutni razgovor s odvjetnikom košta samo \$22 (ili \$10 za umirovljenike ili osobe koje imaju karticu za povlastice). Iskusni odvjetnik pruža odgovore na osnovna pitanja o svim pravnim problemima.</p> <p>Služba upućivanja Pravne udruge (Law Society's Referral Service) je besplatna društvena služba koja stranke upućuje na odvjetnike iz specifičnih područja prava, prema geografskim lokacijama, jezicima, programu prvog razgovora (First Interview Scheme), kućne posjete odvjetnika i ostalo. Law Society daje i podatke o pravnim troškovima. Možete nazvati ili koristiti službu upućivanja putem interneta na: www.lawsociety.sa.asn.au/referral/LSSA_SearchCriteria.asp</p> <p>Law Society vam može dati i brošure o oporukama i punomoćima.</p>	<p>Služba pravnih savjeta (Legal Advisory Service) zakazuje sastanke ponedjeljkom, srijedom i četvrtkom od 17.30 h do 19.00 h. Dvadesetminutni razgovor s odvjetnikom košta samo \$22 (ili \$10 za umirovljenike ili osobe koje imaju karticu za povlastice). Iskusni odvjetnik pruža odgovore na osnovna pitanja o svim pravnim problemima.</p> <p>Služba upućivanja Pravne udruge (Law Society's Referral Service) je besplatna društvena služba koja stranke upućuje na odvjetnike iz specifičnih područja prava, prema geografskim lokacijama, jezicima, programu prvog razgovora (First Interview Scheme), kućne posjete odvjetnika i ostalo. Law Society daje i podatke o pravnim troškovima. Možete nazvati ili koristiti službu upućivanja putem interneta na: www.lawsociety.sa.asn.au/referral/LSSA_SearchCriteria.asp</p> <p>Law Society vam može dati i brošure o oporukama i punomoćima.</p>
<p>National Association of Community Legal Centres</p>	<p>www.nacclc.org.au/directory/centres.html#sa</p>
<p>Office of the Public Advocate</p>	<p>Level 7, ABC Building 85 North East Road, Collinswood Za poštu: PO Box 213 PROSPECT SA 5082 Telefon: (08) 8269 7575 Besplatan poziv (samo iz unutrašnjosti SA): 1800 066 969 Faks: (08) 8269 7490 Website: www.opa.sa.gov.au</p>

Public Trustee	<p>25 Franklin Street, Adelaide Za poštu: GPO Box 1338 ADELAIDE SA 5001 Telefon: (08) 8226 0443 Faks: (08) 8231 9518 Website: www.publictrustee.sa.on.net Email: harris.john4@saugov.sa.gov.au</p>	<p>Javno povjerenstvo (Public Trustee) pruža informacije i usluge u svezi pravnih dokumenata (nor. oporuke i punomoći) kao i upravljanje osobnom ostavinom.</p>
----------------	--	---

Tasmania		Napomene
Organizacija	Podaci za kontaktiranje	
Law Society of Tasmania	28 Murray Street, Hobart Za poštu: GPO Box 1133 HOBART TAS 7001 DX 111 Telefon: (03) 6234 4133 Faks: (03) 6223 8240 Website: www.taslawssociety.asn.au Email: info@taslawssociety.asn.au	Pravna udruga (Law Society) ima na internetu imenik odvjetnika i odvjetničkih firmi koje se bave raznim pitanjima planiranja imovine (oporuke, punomoći itd.). Na njemu su i linkovi u druge resurse i web stranice.
Hobart Community Legal Service	166 Macquarie Street HOBART TAS 7000 Telefon: (03) 6223 2500 Faks: (03) 6223 2510 Website: www.hobartlegal.org.au	Ova služba pruža svima besplatne pravne savjete i upute u Legal Aid, drugim privatnim odvjetnicima i u druge društvene resurse.
National Association of Community Legal Centres	www.naclc.org.au/directory/centres.htm#tas	Društveni pravni centri (Community Legal Centres) mogu vam pružiti savjete, uputiti vas, pružiti vam pravnu pomoć i zastupanje u ograničenoj mjeri. Popis Community Legal Centres u Tasmaniji možete naći na: www.naclc.org.au/directory/centres.htm#tas
Guardianship and Administration Board	First Floor, 54 Victoria Street, Hobart Za poštu: The Registrar Guardianship and Administration Board GPO Box 1307 HOBART TAS 7001 Telefon: (03) 6233 3085 Faks: (03) 6233 4509 Website: www.guardianship.tas.gov.au Email: guardianship@justice.tas.gov.au	Komisija za skrbništvo i upravljanje administrativnim poslovima (Guardianship and Administration Board) može donositi odluke u korist osoba koje su invalidi i koje nisu u stanju razumno rasuđivati o načinu života i financijskim pitanjima. Funkcije Komisije su opsežne i uključuju ovlasti u svezi: skrbništva, trajnog skrbništva, upravljanja administrativnim poslovima, trajnih punomoći, hitnih situacija, suglasnosti za medicinsko i stomatološko liječenje i statutarne oporuka.

Office of the Public Guardian	<p>Level 3, 15 Murray Street, Hobart Za poštu: GPO Box 825 HOBART TAS 7001 Telefon: (03) 6233 7608 Faks: (03) 6233 4882 Website: www.publicguardian.tas.gov.au Email: publicguardian@info.tas.gov.au</p>	<p>Ured javnog skrbnika (Office of the Public Guardian) promiče, zagovara i štiti prava i interese osoba koje su invalidi, obnaša ulogu skrbnika osobama koje nemaju sposobnost kada ih postavi Guardianship and Administrative Board.</p>
Public Trustee	<p>116 Murray Street, Hobart Za poštu: GPO Box 1565 HOBART TAS 7001 Telefon: (03) 6233 7598 Faks: (03) 6231 0621 Website: www.publictrustee.tas.gov.au Email: tpt@publictrustee.tas.gov.au</p>	<p>Javno povjerenstvo (Public Trustee) bavi se pitanjima oporuka, imovine, trustova, trajnih punomoći i upravljanja financijskim poslovima. Na ovoj web stranici mogu se naći brošure pripremljene za internet.</p>

Drugi materijali za čitanje iz ovog područja

Booth, Stephen 'Wills for Parents of Person's with an Intellectual Disability', chapter 12.1 in *Lawyers Practice Manual (NSW)*, Redfern Legal Centre/LBC Information Services (looseleaf service).

Booth, Stephen, 'Wills for People with an Intellectual Disability', chapter 12.1A in *Lawyers Practice Manual (NSW)* Redfern Legal Centre/LBC Information Services (looseleaf service).

Booth, Stephen, *When I'm Gone: an introduction to wills and estate planning for parents of people with an intellectual disability*, Intellectual Disability Rights Service, June 1999.

People with Disabilities – A legal information manual for West Australians, People with Disabilities WA (Inc), May 2004.

Residential Property Ownership for disabled persons in Western Australia, Deacons, June 2003.

Napomena: ovom knjižicom se čitatelju ne pružaju specifični pravni savjeti. Čitatelji trebaju potražiti pravni savjet koji se odnosi na njihovu situaciju i potrebe.

6. dio

Predlošci za planiranje

Lista provjere za planiranje budućnosti

Prije nego što potražite nekoga za pravni ili financijski savjet, morate što jasnije razraditi što vam je potrebno (ciljeve i planove).

Obvezno porazgovarajte kakve su potrebe svakog člana obitelji sada i ubuduće, ali ostanite usredotočeni na osobu koja je invalid. Važno je također da se članu obitelji koji je invalid pruži što više mogućnosti da u tome da svoj udio.

Ovdje su iznesene neke ideje koje stvari biste mogli uzeti u razmatranje na samom početku. Budite jasno određeni dok prolazite kroz točke ove liste. Možda se svi ciljevi koje ste odredili neće moći ostvariti. Ne dopustite da to zaustavi vaše planove i rad na pozitivnom ishodu za budućnost.

Pitanja koja treba razmotriti

Kakve su nade i snovi osobe koja je invalid i kakve su vaše nade i snovi za tu osobu?	
Kako vam dotična osoba daje do znanja kakve ima potrebe?	
Kakv smještaj će zadovoljiti potrebe i želje te osobe?	
Što je važno kako bi osoba mogla održavati svoje društvene i međusobne odnose koji su njoj važni i što osoba želi ubuduće u smislu međusobnih odnosa?	
U kojim aktivnostima osoba uživa sada ili što želi ubuduće?	
Što voli, a što ne voli (budite specifični i uključite hranu, glazbu, sredinu, ljude)?	
Kakve ima potrebe za učenjem i školovanjem?	
Kako možemo mi ili drugi ljudi pomoći toj osobi da ispuni svoje nade i snove?	

Podaci koje treba donijeti odvjetniku:

Vaši podaci:

Ime i prezime, adresa i zanimanje	
Imena djece i njihova dob	
U kakvoj su situaciji vaša djeca koja nisu onesposobljena (bračno stanje, djeca, radni status i zanimanja, stambeno pitanje)	
Ako utemeljujete trust koji će se koristiti za vašeg života, vaše stanje po pitanju socijalne skrbi	
Vaša imovina (\$ približno): <ul style="list-style-type: none"> ▶ kuća ▶ financijska sredstva ▶ uplaćena mirovina (superannuation)	
Ako pravite oporuku, kako želite raspodijeliti svoju imovinu potencijalnim korsinicima?	

Ako utemeljujete trust koji će se koristiti za vašeg života, koliko imovine želite staviti u taj trust?	
Treba li ostaviti kuću za osobu koja je invalid	
Koga želite postaviti za povjerenika?	
Želite li osigurati sredstva za plaćanje povjerenika?	
Ima li nekih određenih stvari koje biste željeli nekome dati?	
Želite li imenovati nekoga za skrbnika ili financijskog upravitelja vašem sinu ili kćeri koji/koja je invalid, ako ga bude bude potrebno?	

Podaci o osobi koja je invalid:

Vrsta i stupanj invaliditeta, aranžman oko skrbi i smještaja: kod kuće, u sustavu, drugi pružatelj usluga?	
Koliko su sigurni ti aranžmani, koliko bi dugo mogli potrajati?	
Kolika razina pomoći je potrebna i otkud je očekujete?	
Socijalna skrb – koliko se na to oslanjate?	
Imovina u vlasništvu osobe koja je invalid na njegovo/njeno ima?	
Može li dotična osoba napraviti oporuku?	

Napomene

Napomene

Napomene

